

STIL ŽIVOTA KOD DJECE U PUBERTETU-ALKOHOLIZAM

Prpić, Andrea

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Health Studies / Sveučilište u Rijeci, Fakultet zdravstvenih studija u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:184:039387>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-12**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Health Studies - FHSRI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ SESTRINSTVO

Andrea Prpić

STIL ŽIVOTA KOD DJECE U PUBERTETU

- ALKOHOLIZAM

Završni rad

Rijeka, 2021.

UNIVERSITY OF RIJEKA
FACULTY OF HEALTH STUDIES
GRADUATE UNIVERSITY STUDY OF NURSING

Andrea Prpić

LIFESTYLE OF CHILDREN IN PUBERTY

– ALCOHOLISM

Final work

Rijeka, 2021.

Mentor rada: Marija Bukvić, prof. reh. Mag.med.techn.

Završni rad obranjen je dana _____ u/na _____,

pred povjerenstvom u sastavu:

1. _____

2. _____

3. _____

Izvešće o provedenoj provjeri izvornosti studentskog rada

Opći podaci o studentu:

Sastavnica	Fakultet zdravstvenih studija u Rijeci
Studij	Preddiplomski stručni studij sestринство
Vrsta studentskog rada	Istraživački rad
Ime i prezime studenta	Andrea Prpić
JMBAG	0351006872

Podatci o radu studenta:

Naslov rada	Stil života kod djece u pubertetu - alkoholizam
Ime i prezime mentora	Marija Bulvić
Datum predaje rada	01.06.2021.
Identifikacijski br. podneska	29523736
Datum provjere rada	01.06.2021.
Ime datoteke	Stil života kod djece u pubertetu- alkoholizam - Andrea Prpić - Završni rad
Veličina datoteke	424 KB
Broj znakova	71646
Broj riječi	12409
Broj stranica	65

Podudarnost studentskog rada:

Podudarnost (%)	8%

Izjava mentora o izvornosti studentskog rada

Mišljenje mentora	
Datum izdavanja mišljenja	
Rad zadovoljava uvjete izvornosti	☐
Rad ne zadovoljava uvjete izvornosti	☐
Obrazloženje mentora (po potrebi dodati zasebno)	

Datum
09.06.2021.

Potpis mentora

Marija Bulvić
Marija Bulvić

SAŽETAK

Pubertet je jedna od razvojnih faza mlade osobe u kojoj dolazi do mnogobrojnih tjelesnih, hormonalnih i psihičkih promjena. Nadalje, ovo razdoblje okarakterizirano je promjenama na mozgu i u hormonalnom sustavu. Stoga se mladi susreću s fizičkim, biološkim, psihološkim i socijalnim promjena koje se ogledaju u promjeni prvobitno fizičkog izgleda, pa sve do formiranja samo-percepcije i samoregulacije, te razvoja međuljudskih odnosa i društvenih promjena. Alkohol je imao važnu ulogu kroz dugu ljudsku povijest. Naširoko je primjenjivan od bogoslužja do farmakološke svrhe razvojem medicine. Također korišten je kao sredstvo za zabavu i užitek, onda i danas. Kultura i običaji konzumacije alkohola uče se u jako ranoj dobi. Alkohol kao takav je prvi na popisu sredstava ovisnosti za kojim mladi posežu. Alkohol iako sredstvo ovisnosti mladima je postao u potpunosti prihvatljiv. Upravo kod djece u pubertetu javlja se svojevrsan sukob zrelih i nezrelih želja. Odnosno prisutna je izrazita želja za eksperimentiranjem, pa tako i s alkoholom. Od prvobitnog eksperimentiranja s alkoholom mogu nastati akutne ili kronične posljedice za zdravlje. Stoga je cilj ovog istraživanja bio prikupiti podatke o znanjima, iskustvima i mišljenjima studenata Preddiplomskog stručnog studija Sestrinstva, redovnog i izvanrednog smjera na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci o pubertetu i alkoholizmu u pubertetu. Također postavljene su dvije hipoteze od kojih je prihvaćena ona koja kaže da studenti sestrinstva nisu imali dovoljno znanja o alkoholu u doba puberteta. Hipoteze su potvrđene na temelju dobivenih odgovora ispitanika.

Ključne riječi: doba puberteta, alkoholizam, edukacija

SUMMARY

Puberty is one of the developmental stages of a young person in which occurs many physical, hormonal and psychological changes. This period is characterized by changes in the brain and hormonal system. Therefore, young people experience physical, biological, psychological and social changes that are reflected in the change of the primarily physical appearance, all the way to the formation of self-perception and self-regulation, and the development of interpersonal relationships and social changes. Alcohol has played an important role throughout long human history. It has been widely applied from worship to pharmacological purposes with the development of medicine. It was also used as a means of entertainment and enjoyment, then and today. The culture and customs of alcohol consumption are learned at a very early age. Alcohol as such is first on the list of addictive drugs that young people resort to. Alcohol although a means of addiction to young people has become completely acceptable. It is precisely in children at puberty that a kind of conflict between mature and immature desires occurs. That is, there is a strong desire to experiment, including with alcohol. Acute or chronic health consequences can arise from the initial experimentation with alcohol. Therefore, the aim of this research was to collect data on the knowledge, experiences and opinions of students of the Undergraduate Professional Study of Nursing, full-time and part-time at the Faculty of Health Studies in Rijeka on puberty and alcoholism in puberty. Also, two hypotheses were set up from which the one that says that nursing students did not have enough knowledge about alcohol at puberty was accepted. The hypotheses were confirmed based on the responses obtained from the respondents.

Key words: puberty, alcoholism, education

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Pubertet	2
1.1.1. Pubertet kod djevojčica	3
1.1.2. Pubertet kod dječaka	3
1.2. Psihičke promjene u pubertetu	5
1.3. Alkohol kroz povijest	6
1.4. Alkohol i društvo danas	8
1.4.1. Alkohol i mladi.....	9
1.5. Akutna alkoholna intoksikacija	10
1.5.1. Prva pomoć kod alkoholne intoksikacije.....	11
1.6. Blackout, koma i ispiranje želuca.....	12
1.6.1. Alkoholno zamračenje/blackout.....	12
1.6.2. Alkoholna koma	13
1.6.3. Ispiranje želuca.....	14
1.7. Kronični alkoholizam	15
1.7.1. Faza umjerenog pijenja	15
1.7.2. Trening faza pijenja.....	16
1.7.3. Faza ovisnost/alkoholizam	16
1.7.4. Toksikomanska faza	16
1.8. Alkohol i zdravlje mladih	17
1.9. Prevencija ovisnosti	19
1.10. Društveno-ekonomski problem	20
2. CILJ ISTRAŽIVANJA	21
2.1. Hipoteze.....	21
3. MATERIJALI I METODE	22
4. REZULTATI.....	23
4.1. Socio-demografski podaci	23
4.2. Upitnik	26
5. RASPRAVA	48
6. ZAKLJUČAK	51
7. LITERATURA	52
8. PRILOZI	53

1. UVOD

Ovaj rad bavi se jednom od razvojnih faza života, a to je pubertet sa svim njegovim izazovima i promjenama. Pubertet je burno i dinamično razdoblje uglavnom fizičkih promjena. Dolazi do rasta i razvoja djece u mladiće i djevojke. Pojedine promjene koje se događaju mogu biti zajedničke ili različite dječacima i djevojčicama, ali kod oboje se događaju s istom svrhom. Svrha promjena tijekom puberteta je nastavak reprodukcije i održavanje vrste. Nadalje mladi postaju svjesniji svojega tijela i svoje spolnosti. Na pojavnost puberteta utječu unutarnji i vanjski čimbenici osobe. Iako se pubertet povezuje s fizičkim promjenama, dolazi i do promjena na psihičkoj i emocionalnoj razini.

Kod mladih raste želja za pripadanjem društvu, te su skloniji eksperimentiranju. Upravo to dovodi do isprobavanja sredstava ovisnosti kod mnogih, a najdostupnije takvo sredstvo je upravo alkohol. Mladi se upuštaju u konzumaciju alkohola prvenstveno u svrhu opijanja, a nadalje rjeđe kako bi se uklopili u društvo, osjećali se odraslije ili prikrili emocije s kojima se suosjećaju. Alkohol iako legalan sa sobom nosi veliki rizik, pogotovo za mlade ljude koji se po prvi put susreću s alkoholom i to uglavnom u kratkom vremenskom razdoblju u velikim količinama.

1.1. Pubertet

Pubertet je faza razvoja mlade osobe u kojoj dolazi do mnogobrojnih tjelesnih, hormonalnih i psihičkih promjena. U razdoblju puberteta dolazi do sazrijevanja, te dječaci i djevojčice odrastaju u mladiće i djevojke. Svako dijete je individua za sebe i kao takvo ima svoj karakterističan početak, tok i kraj puberteta. Veliki broj čimbenika utječe na vrijeme početka puberteta, poput debljine koja vrlo često uzrokuje raniji početak, dok pothranjenost i niska tjelesna masa uzrokuje kasniji početak. Iako je razdoblje ulaska u pubertet individualno postoji dobna granica kada je to u pravilu najčešće, a to je za djevojčice ranije s oko deset godina, a za dječake godinu do dvije kasnije u pravilu s oko dvanaest godina. Zbog individualnosti širi je raspon za razdoblje puberteta, ali kao gornja granica završetka uzima se navršenih osamnaest godina. (1,2)

Glavno obilježje puberteta predstavlja razvoj sekundarnih spolnih obilježja, te posljedično tome dolazi do razvoja reproduktivne sposobnosti. Za tjelesni razvoj zaslužne su žlijezde na unaprijed predodređeni način. Već prilikom samog rođenja razina luteinizirajućeg i folikul stimulirajućeg hormona je visoka, ali kroz nekoliko mjeseci dolazi do njihova smanjenja i oni ostaju reducirani sve do puberteta. Početkom puberteta razina ovih hormona se povećava, te potiču stvaranje spolnih hormona. Hipotalamus izlučuje gonadotropni hormon koji stimulira pituitarnu žlijezdu, koja stvara hormon za stimuliranje rasta i gonadotropine, koji stimuliraju spolne žlijezde odnosno gonade. Promjene se dešavaju na razini svih organskih sustava u tijelu, a početak i brzina je različito uvjetovana ovisno o spolu. Ženski spolni hormoni su estrogen i progesteron, kojeg proizvode jajnici, a muški hormon je testosteron, kojeg stvaraju testisi. Rezultat hormonalnih promjena u pubertetu su fizičke promjene u pubertetu. (4)

Uz tjelesni razvoj i fizičke promjene, pubertet obuhvaća i psihičko sazrijevanje. Iako se pubertet veže uz razvoj spolnih obilježja, hormoni djeluju i na promjene u drugim segmentima života mlade osobe. Psihičko sazrijevanje obuhvaća razvoj osobnosti, formiranje stajališta i načela, te formiranje spolnog identiteta i odnosa s vršnjacima. Kao takav pubertet uzrokuje pomutnju za mladu osobu svojim brzim tjelesnim razvojem i psihološkim promjenama koje se događaju. Stoga je potrebno adekvatno znanje i mladima u pubertetu, ali i osobama u njihovoj okolini o cjelokupnom procesu puberteta kako bi se mladi lakše nosili s promjenama koje se pred njima nalaze. (1,2)

Pubertet se također može javiti uranjeno ili zakašnjelo u odnosu na očekivano javljanje. U pravilu zakašnjeli pubertet označava izostanak spolnoga sazrijevanja od očekivanog

vremena. Kod dječaka ako do 14. godine ne dođe do pojave povećanja testisa ili do 15. godine ne dođe do pojave pubične dlakavosti, a kod djevojčica ako do 13. godine ne dođe niti do minimalnog razvoja dojki ili ako do 16. godine ne dođe do pojave prve menstruacije možemo govoriti o zakašnjelom pubertetu. (1)

S druge strane imamo i preuranjeni pubertet o kojem govorimo kada kod dječaka prije devete, a kod djevojčica prije osme godine dođe do spolnog sazrijevanja. Preuranjeni pubertet se može uz terapiju odgoditi na kasniju dob. To je i nužno jer tijelo u toj dobi nije spremno i zrelo za promjene koje se događaju tijekom puberteta. (1)

1.1.1. Pubertet kod djevojčica

Pubertet je vrijeme kada se tijelo djevojčice mijenja te dolazi do rasta tijela u visinu i širinu, rastu grudi koje su ujedno i prvi znak ulaska u pubertet, pojavljuju se stidne dlačice, dolazi do pojave dlaka ispod pazuha, na nogama i rukama, bokovi se šire, povećava se količina masnog tkiva, pojačava se rad žlijezda znojnica i lojnica, što za posljedicu može dovesti do nastanka prištića i akni, te dolazi do pojave menstruacije. Menstruacija se uglavnom pojavljuje dvanaest mjeseci nakon pojave prvih fizičkih obilježja puberteta. Ovisno o dobi u kojoj se pojavi pubertet varira i pojava prve menstruacije. Mlade djevojke potrebno je uputiti što je menstruacija, koje su faze ciklusa, koliko menstrualni ciklus i menstrualno krvarenje traju u prosjeku, ali da je to sve i individualno u određenoj mjeri.

Također svrha puberteta je i nastavka reprodukcije odnosno, kako bi mlada djevojka imala svoje potomke, djecu. Iako se tijelo priprema za reprodukciju, u tako mladoj dobi mali broj mladih se odlučuje za djecu. Sposobnost brige o novom životu je odgovornost za koju mladi u toj dobi s obzirom na današnje potrebe i ritam života nisu spremni. Mlade djevojke nemaju zrelosti, znanja, vremena ili novca za odgoj bebe. Razvoj dojki, menstruacije i ovulacije važne su promjene za djevojčice tijekom puberteta. (5)

1.1.2. Pubertet kod dječaka

Razdoblje puberteta kod dječaka dovodi do rasta tijela u širinu i visinu, dolazi do rasta ramena i prsa, povećava se tjelesna masa, povećava se mišićna masa, dolazi do pojave dlaka ispod pazuha, na licu, nogama, rukama i ostatku tijela, glas mutira te se produbljuje iz dječjeg

u odrasli, dolazi do povećanog lučenja žlijezda lojnica, što može dovesti do pojave prištića i akni, dok pojačani rad žlijezda znojnica dovodi do pojačane pojave neugodnih mirisa.

Baš kao što se tijelo djevojčice priprema za reprodukciju, dječaci doživljavaju fizičke promjene koje također imaju za svrhu razvoj sposobnost razmnožavanja. Najočitiije promjene u vidu reprodukcije su povećanja veličine testisa, skrotuma i penisa. Tijekom puberteta dječak počinje proizvoditi spermu koja je, koja kad je zrela postaje sposobna za oplodnju jajne stanice kod djevojke odnosno za začeće. Tijekom puberteta dječaci doživljavaju prvu ejakulaciju za koju je potreban podražaj. U pubertetu dolazi i do pojave polucije, a to je izbacivanje sjemene tekućine nesvjesno tijekom noći i bez podražaja . (5)

Kako dječaci i djevojčice doživljavaju fizičke promjene tijekom puberteta, oni postaju seksualno svjesniji svog tijela. Dolazi do upoznavanja vlastitog tijela, stoga je potrebna edukacija o promjenama koje se dešavaju kako bi se prevenirale neželjene situacije i kako bi mladi bili spremniji na promjene koje se događaju s tijelom.

1.2. Psihičke promjene u pubertetu

Pubertet je obilježen spletom bioloških, psiholoških i socijalnih promjena. Tijekom ove faze mladi doživljavaju mnogobrojne fizičke promjene koje obilježavaju njihov prelazak u odraslu dob, a te promjene često sa sobom nose nezadovoljstvo vlastitim tijelom i izgledom najčešće zbog neproporcionalnog rasta ili kožnih promjena u vidu akni. Također mladi mogu biti nezadovoljni ako pubertetske promjene kasne ili su se javile prerano u odnosu na vršnjake. Nadalje, ovo je razdoblje okarakterizirano velikim brojem promjenama mozga i promjenama u hormonalnim sustavima koje su važne za spolno sazrijevanje i suočavanje sa stresom. Osim fizičkih i bioloških, mladi se nalaze i u fazi psiholoških i socijalnih promjena koje se ogledaju u formiranju samo-percepcije i samoregulacije, razvojem međuljudskih odnosima i društvenih promjena. Mladi počinju misliti i razumijevati svijet na drugačiji način negoli u djetinjstvu. Također ovaj period okarakteriziran je raznolikosti emocija od tuge i nezadovoljstva u jednom trenutku, do veselja i radosti u drugom trenutku. Dolazi do polagane promjene pogleda mladih na svijet. Mladi sada više ne gledaju samo u potpunosti ono što se nalazi pred njima, već što im to što se pred njima nalazi predstavlja. Dolazi do odbacivanja iluzije djetinjstva, te dolazi do početaka formiranja realističnih gledišta. (6)

Iako ovo razdoblje brzog razvoja pruža priliku za pozitivan rast i razvoj djeteta, nažalost ono predstavlja i dobru podlogu za razvoj psihopatologije. Najčešće dolazi do rasta mogućnosti nastanka anksioznosti, depresije, asocijalnog ponašanja i upotrebe supstanci tijekom puberteta poput alkohola, što je upravo i tema ovoga rada. Roditeljstvo ima veliku ulogu u ovoj fazi razvoja, pošto mladi sada i sebe i roditelje doživljavaju na jedan drugačiji način. Roditelji sada više ne predstavljaju djetetov idealan uzor i dolazi do separacije od roditelja. Takav odnos dovodi i do propitivanja granica roditelja i mogućnosti do kuda mogu ići sa svojim idejama, željama i zahtjevima. Međutim roditelji trebaju znati prepoznati interese mladih, te ih savjetovati, uputiti i biti im podrška. Dolazi i do preispitivanja dosadašnjih prijateljstava, traženja novih prijateljstava, što sa sobom vuče rizik od upuštanja u neželjene situacije u svrhu uklapanja u pojedino društvo. Mladi iako nesigurni u sebe, spremni su na eksperimentiranje, te se upuštaju u konzumaciju droga, alkohola i spolne odnose. Upravo znatiželja i želja za pripadanjem, uz nedostatak samosvijesti koju mladi u toj dobi razvijaju vodi u razvoj rizičnog i neželjenog ponašanja. (2,4)

1.3. Alkohol kroz povijest

Alkohol je imao važnu ulogu povijesno gledano. Još od najranijih vremena koristio se u bogoslužju i religiji. Njegova ljekovita, analgetička i antiseptička svojstva naširoko su primjenjivana. Osim što se alkohol koristio u farmakološke svrhe, pružao je i užitak, zadovoljstvo, te je olakšavao društvenu interakciju. Upravo zbog toga kod manjine je dolazilo do zloupotrebe alkohola i onda i danas, ali ipak on je koristan za većinu te je i dalje u širokoj upotrebi u raznim oblicima.

Trenutak prve upotrebe alkohola nije poznat. Otkriće bokala za pivo iz kamenog doba govori u prilog tome da su se fermentirani napitci koristili još u doba neolitika. Najranija alkoholna pića rađena su od bobica, meda, te divljeg grožđa. U Starom zavjetu tako postoji zapis koji tvrdi da je Noah zasadio vinograd u današnjoj Turskoj. Također u drevnom Egiptu su postojali bogovi vina i piva, te su se njima upravo ti proizvodi prinosili kao darovi. Alkoholna pića su se koristila za užitak, prehranu, lijekove, ritual i pogrebne svrhe. U pogrebne svrhe alkohol se stavlja u grobnice kako bi se mogao koristiti u zagrobnom životu. Brojni izvještaji o tom razdoblju isticali su važnost umjerenosti, a te su norme bile i svjetovne i religiozne.

Neumjereni upotreba alkohola kroz povijest dobiva nerazmjerno puno pažnje, dok se dobrobit alkohola zanemaruje. Oni koji zloupotrebljavaju alkohol uzrokuju probleme, skreću pozornost na sebe, vrlo su upadljivi i pridonose problemima. Velika većina konzumenata, koji niti doživljavaju niti uzrokuju poteškoće, nisu vrijedni pažnje. Slijedom toga, promatrači i pisci uglavnom zanemaruju umjerenost. Nadalje i poznati Hamurabijev zakonik iz 1750-te prije nove ere obuhvatio je alkohol, no tada je zabrinutost bila usmjerena na pošteni trgovinu alkoholom. Iako nije bilo kazni već su i Babilonci bili kritični prema pijanstvu.

U davna vremena ljudi su uvijek pili kad su prinosili žrtve bogovima, prije polaska u bitku, prilikom proslava pobjede, prilikom polaganje zakletve na ceremonijama rođenja, vjenčanja, smrti i svečanih domjenaka. Jednako kao i onda i danas je alkohol upravo najčešće korišten za određene prilike. Zakoni protiv proizvodnje vina doneseni su i ukidani mnogobrojno puta. Tvrđili su da zabraniti ga i osigurati potpunu apstinenciju od njega nije moguće ni mudracima.

Suvremeni pisci su primijetili da su Grci bili među najumjerenijim drevnim narodima. Čini se da je to rezultat njihovih pravila koja naglašavaju umjereni pijenje, praksu razrjeđivanja vina vodom i općenito izbjegavanje suvišnih količina. Iako je uobičajeno pijanstvo bilo rijetko, opijanje na festivalima nije bilo neobično. Hipokrat je identificirao brojna ljekovita svojstva

vina koja su se dugo koristila zbog njegove terapijske vrijednosti . Tijekom godina i stoljeća alkohol je postao uobičajeni napitak za sve razrede i uzraste, uključujući i vrlo mlade, istaknuti dio u narodnim svečanostima, široko cijenjeni lijek i važna roba.

Zorom kršćanstva i njegovim postupnim istiskivanjem prethodno dominantne religije, stavovi o pijenju i ponašanja u Europi počeli su biti pod utjecajem Novog zavjeta. Najraniji biblijski spisi nakon Isusove smrti sadrže malo referenci o alkoholu. Kasniji spisi detaljno se bave alkoholom. Vino je smatrano dobro, te je preporučeno koristiti ga u ljekovite svrhe, ali dosljedno osuđuju pijanstvo. Onima koji nisu mogli piti umjereno preporučala se apstinencija. Za razliku od kršćana kod Židova u Talmudu su točno opisana pravila o upotrebi vina. To je uključivalo količinu vina koja se mogla popiti u subotu, način na koji se vino trebalo piti, itd. Kasnije su redovnici imali i naobrazbu i vrijeme potrebno da poboljšaju svoje vinogradarske vještine. Kroz srednji vijek najbolji vinogradi su bili u vlasništvu i njege samostana.

Najvažniji razvoj u vezi s alkoholom tijekom srednjeg vijeka vjerojatno je bio destilacija. Zanimljivo je da postoje značajna neslaganja oko toga tko je otkrio destilaciju i kada je otkriće napravljeno. Međutim, Albertus Magnus prvi je jasno opisao postupak koji je omogućio proizvodnju destiliranih likera. Znanje o procesu počelo se polako širiti među redovnicima, liječnicima i alkemičarima, koje je destilirani alkohol zanimalo kao lijek za bolesti.

Pojavom epidemijskih bolesti neki su dramatično povećali konzumaciju alkohola vjerujući da bi ih to moglo zaštititi od tajanstvenih bolesti, dok su drugi mislili da se umjerenošću u svim stvarima, uključujući alkohol, mogu spasiti. Kontinuirano je prepoznavana pozitivna priroda umjerene konzumacije i povećana zabrinutost zbog negativnih učinaka pijanstva. Nadalje kroz vjekove se širila proizvodnja i distribucija alkohola i to poglavito žestokih alkoholnih pića sve do danas. (7)

1.4. Alkohol i društvo danas

Alkohol jednako kako i u povijesti tako i danas, predstavlja legaliziranu drogu za opuštanje i relaksaciju. Kultura i običaji konzumacije alkohola uče se u jako ranoj dobi. Međutim o oštećenjima velikog i malog mozga koja se događa kada mladi odnosno djeca konzumiraju alkohol se malo govori. Neinformiranost i neznanje su veliki. Nadalje stav društva je šarolik od potpunog odobravanja, ograničavanja konzumacije do potpune zabrane. Uzrok razvoja ovisnosti u djetinjstvu kod pojedinca nije poznat. Određeni faktori rizika dakako povećavaju rizik za razvoj alkoholizma. Djeca odnosno mladi ljudi prilikom doba puberteta susreću se s mnogobrojnim vanjskim promjenama, ali i unutarnjim. Dolazi do velikog preokreta o odnosu s okolinom i društvom, promjena u njihovim željama u odnosu na ono što se od njih očekuje.

Mladi su danas na svakodnevnoj bazi okruženi alkoholom, te u doba puberteta koje je i doba nesigurnosti zbog svih promjena koje se događaju posljedično dolazi u velikom postotku do konzumacije alkohola. Iako je konzumacija alkohola zabranjena maloljetnim osobama, poznato je da raste njegova upotreba kod školske djece. Nadalje raste i broj mladih koji imaju problema s alkoholom. Posljedice koje alkohol ostavlja na mlade su najčešće akutno trovanje, nesreće i kriminalna djela. Raste želja za eksperimentiranjem, dokazivanjem, pritisak okoline i društva predstavlja okidač za konzumacijom. Upravo zbog tih želja i potreba koje se javljaju u pubertetu to je kritično razdoblje za razvoj alkoholizma. Nadalje spolni status, socijalni status, prethodno znanje, etnički status i običaji konzumacije alkohola u obitelji utječu na učestalost konzumacije. Također veliki broj zlostavljane, zanemarivane ili traumatizirane djece poseže za alkoholom. Obitelj najčešće ima strah ili osjećaj odgovornosti te iz toga razloga negira alkoholizam kod djeteta, izbjegava komunikaciju o tome i pripisuje to nečem drugom. Problematika konzumacije alkohola ogleda se i u tome što mladi ne primjećuju odmah negativne posljedice.(8)

Riječ je o djeci te veliku ulogu ima odgoj. Velika odgovornost je na obrazovnim institucijama, ali i na samoj obitelji. Obitelj za mladu osobu koja je u fazi oblikovanja mora predstavljati sigurnost, uzor, te moraju jasno biti postavljene norme i granice. Institucije također moraju pomoći u tome te mijenjati loše usvojene navike, ispravljati ih te mlade usmjeravati na pravi put. To se može postići raznovrsnim edukacijama o štetnom utjecaju na fizički razvoj i mentalno zdravlje, te pružanjem potrebne pomoći mladima kod kojih se razvio problem s konzumacijom alkohola. Krajnji cilj je promjena mentaliteta cjelokupnog društva kao jedini način da se iskorijeni loša navika opijanja djece i mladih. (8)

1.4.1. Alkohol i mladi

Alkohol kao takav je prvi na popisu sredstvo ovisnosti za kojim mladi posežu. Alkohol iako sredstvo ovisnosti mladima se nudi još u obiteljskom okruženju ne shvaćajući težinu posljedica toga. Nadalje alkohol je mladima postao u potpunosti prihvatljiv, te se svaki izlazak pod tzv. normalno sastoji od ispijanja alkoholnih pića. Kod djece u pubertetu javlja se svojevrsan sukob zrelih i nezrelih želja. Mladi se nalaze u unutarnjem sukobu onoga što oni uistinu žele i onoga što okolina od njih očekuje. Mladi u toj dobi će uvijek biti skloni eksperimentiranju, stoga im je potrebno osigurati sigurnu okolinu za to kako ne bi došlo do neželjenih i nepovratnih loših posljedica.

Istraživanje provedeno među mladima u Hrvatskoj 2013. godine donosi alarmantne rezultate, da je u tih godinu dana 85% mlađih od 16 godina pilo alkohol, a njih čak 43% bilo je pijano. Problem koji se kasnije javlja je razvoj alkoholizma jer veliki udio mladih koji u doba puberteta konzumiraju alkohol kasnije razviju ovisnost. Alkoholizam predstavlja veliki socijalni problem kako u Hrvatskoj tako i u cijelom svijetu.

1.5. Akutna alkoholna intoksikacija

Intoksikacija je stanje koje nastaje upotrebom psiho-aktivne tvari te uzrokuje poremećaje na razini svijesti, spoznaje, percepcije, prosudbe, afekta ili ponašanja ili drugih psihofizioloških funkcija i odgovora. Poremećaji su uzrokovani akutnim farmakološkim učincima i naučenim odgovorima na tvar te s vremenom dolazi do potpunog oporavka, osim tamo gdje je došlo do oštećenja tkiva ili drugih komplikacija. Izraz se najčešće koristi s obzirom na upotrebu alkohola, odnosno pijanstvo. Alkoholna opijenost očituje se znakovima poput crvenila lica, nejasnog govora, nesigurnog hoda, euforije, povećane aktivnosti, gipkosti, neurednog ponašanja, usporenih reakcija, oslabljene prosudbe i motoričke ne koordinacije, neosjetljivosti ili omamljenosti. (11)

Količina promila alkohola u krvi već od 0,5‰ uzrokuje nekritičnost, koncentracija od 1‰ uzrokuje poteškoće u izvođenju voljnih motoričkih radnji, količina od 2‰ ima depresivni efekt i na motoričke i na emocionalne centre, kod osobe dolazi do velikih oscilacija u raspoloženju od agresije do smijeha ili plača, količina od 3 ‰ uzrokuje konfuziju i zakočenost, dolazi do poremećaja svijesti i kome. Raspon od 2.5‰ do 5‰ može uzrokovati smrtan ishod. (10)

Akutna alkoholna intoksikacija najčešće označava prolazno stanje nakon primjene alkohola što rezultira poremećajima u razini svijesti, spoznaje, percepcije, afekta ili ponašanja ili drugih psihofizioloških funkcija i odgovora. To se može dijagnosticirati u slučajevima kada se dogodi opijenost, a da istodobno nisu prisutni trajniji problemi povezani s alkoholom. Tamo gdje postoje takvi problemi, prednost treba dati dijagnozama štetne upotrebe, sindroma ovisnosti ili psihotičnog poremećaja. Akutna opijenost obično je usko povezana s razinom doze. Iznimke od toga mogu se dogoditi kod osoba koja boluje od određene osnovne bolesti kod kojih male doze tvari mogu proizvesti nerazmjerno jak opojni učinak. Akutna opijenost privremena je pojava. Intenzitet opijenosti s vremenom se smanjuje, a učinci na kraju nestaju u nedostatku daljnje upotrebe tvari. Oporavak je stoga potpun, osim ako je došlo do oštećenja tkiva ili drugih komplikacija. (11)

Simptomi opijenosti ne moraju uvijek odražavati primarno djelovanje tvari: na primjer, depresivni lijekovi mogu dovesti do simptoma uznemirenosti ili hiperaktivnosti, a stimulatívni lijekovi do socijalno povučenog i zatvorenog ponašanja. Mnoge psiho-aktivne tvari mogu stvoriti različite vrste učinaka na različitim razinama. Alkohol može imati stimulatívne učinke na ponašanje pri nižim dozama, te može dovesti do uznemirenosti i agresije s povećanjem razine doze ili proizvesti jasnu sedaciju na vrlo visokim razinama. Od tjelesnih simptoma prvo

se javlja bol u trbuhu, mučnina, proljev, vrtoglavica, učestalo mokrenje, proširene zjenice, poremećaj dosljednosti pokreta, ako dođe do jakog trovanja alkoholom dolazi do nevoljnog mokrenja i defekacije, slabi puls, dolazi do gušenja, poremećaja svijesti sve do kome i smrti. (12)

1.5.1. Prva pomoć kod alkoholne intoksikacije

Ako je osoba bez svijesti, potrebno ju je okrenuti na bok da se ne uguši povraćenim sadržajem. Ako je pri svijesti, potaknuti osobu da legne na bok. Ako su u stanju progutati, potaknuti osobu da pije vodu. Te ako je moguće poželjno bi bilo izazvati povraćanje kod osobe kako bi izbacila alkohol koji se nalazi u želudcu koji se još nije apsorbirao. Mit je da se osoba može oporaviti od alkoholne opijenosti spavanjem, hladnim tuširanjem, šetnjom ili pijenjem crne kave. Zapravo, čineći ove stvari, mogu osobu dovesti u veći rizik od ozljeda ili smrti. U međuvremenu je potrebno pozvati hitnu pomoć.

Dolaskom hitne pomoći, tim će pregledati i dalje opskrbiti osobu. Provesti će mjerenje vitalnih funkcija, osigurati dišni put, primijeniti terapiju kisikom, primijeniti intravensku primjenu tekućine kako bi spriječili dehidraciju, nadalje provesti potrebnu terapiju, dolaskom u bolnicu potrebno je provesti ispiranje odnosno ispumpavanje želuca kako bi se smanjila apsorpcija unesenog alkohola, te dati aktivni ugljen. (13)

1.6. Blackout, koma i ispiranje želuca

Konsumacija alkohola može se kretati od niskih količina, pa sve do gubitka dijela pamćenja ili kome. Važno je razlikovati gubitak dijela vremena tzv. *blackout* od komatoznog stanja, kako bi se osobi moglo pomoći na adekvatan način.

1.6.1. Alkoholno zamračenje/blackout

Zacrnjenje, zamračenje ili poznatije *blackout* označava privremeno stanje gubitka pamćenja ili gubitka dijela vremena. Do pojave toga dolazi kada je razina alkohola u tijelu izuzetno visoka. Alkohol narušava sposobnost stvaranja uspomena odnosno pamćenja u alkoholiziranom stanju, ali ne briše sjećanja nastala prije određene razine opijenosti. Ovisno koliko osoba pije, te do koje razine količina alkohola u krvi raste dolazi do povećanja brzine i duljine gubitka pamćenja. Također sama količina gubitka pamćenja ovisi od osobe do osobe. Osobe koje su razvile određeni stupanj tolerancije na alkohol, njima će biti potrebna znatno veća količina alkohola od osobe koja npr. po prvi put konzumira alkohol. Pojedine studije dokazale su da već razina alkohola iznad 0,22 posto povećava kod 50 posto osoba šanse za razvojem zamračenja, odnosno nastankom gubitka dijela vremena. Odnosno osobe od jednog trenutka kada su u krvi dosegle određenu razinu alkohola se ne sjećaju što se događalo s njima i oko njih.

Ovo stanje kod osobe može izazvati privremene poteškoće u hodu, razgovoru, osobi je otežano stajati, oslabljena im je prosudba i kontrola impulsa, vid je zamućen i oštećen. Čimbenici koji će utjecati na razinu alkohola u krvi i stanje koje će iz toga proizaći su također i težina osobe, spol, vrsta konzumiranog alkohola, brzina kojom osoba konzumira alkohol. Ne može se izdvojiti neko piće za koje se može reći da uzrokuje zamračenje. Sve se svodi na količinu konzumiranog pića i način na koji alkohol utječe na pojedinca. Također kod velikog broja osoba konzumacija veće količine alkohola natašte uzrokuje zamračenje i konzumacija sedativa ili opioida uvelike povećava rizik. Zamračenje se može podijeliti u djelomično i potpuno. Ako osoba doživi djelomično zamračenje, vizualni ili verbalni znakovi mogu joj pomoći da se sjeti zaboravljenih događaja. Ako i osoba ima potpuno zamračenje, gubitak pamćenja određenog vremenskog perioda je trajan. Čak i sa znakovima, teško da će se osoba sjetiti što se dogodilo u to vrijeme.

Važno je razlikovati da zamračenje nije isto što i onesvješćivanje. Netko tko se onesvijesti ili je zaspao ili je ostao bez svijesti jer je konzumirao previše alkohola. Tijekom zamračenja osoba u alkoholiziranom stanju i dalje može funkcionirati normalno. Može se i činiti svjesno stanje jer većina dijelova mozga podnosi alkohol. Još uvijek mogu jesti, šetati, voditi razgovore, voziti i svađati se. Jednostavno ne mogu pohraniti niti jedno sjećanje. Hipokampus ne može razviti dugotrajnu toleranciju na alkohol. To znači da ne može stvoriti uspomene kada se dogodi zamračenje, a on je ključan za formiranje sjećanja.

Od trenutnih gubitaka u pamćenju opetovanim prekomjernim konzumiranjem alkohola može doći do trajnih, iscrpljujućih stanja. Kronična konzumacija oštećuje frontalni režanj mozga, a upravo taj dio mozga kontrolira kognitivne funkcije i memoriju. Iako je kronični alkoholizam poznat kao opasan zbog konstantnih oštećenja za organizam, važno za istaknuti je, da i jedno zamračenje za osobu može biti opasno iz akutnih opasnosti koje proizlaze npr. poput gušenja povraćenim sadržajem ili nastanak po život opasnih ozljeda.

Osobama koje su konzumenti alkohola ili mladima koji eksperimentiraju teško je zabraniti konzumaciju alkohola, stoga je bitno povećati svijest kako prevenirati one krajnje neželjene posljedice. Mladima je bitno dati savjet i preporuke kako konzumirati alkohol, ako se već odluče na to, a to je umjerenost prvenstveno. Također uputiti ih da jedu prije ili tijekom konzumacije, potrebno je piti polako, odnosno pijuckati kako bi mogli primijetiti kako alkohol utječe na njihovo tijelo, čaša vode između alkoholnih pića može poslužiti ograničenju brzine konzumacije alkohola. (14, 15)

1.6.2. Alkoholna koma

Dijagnoza alkoholne kome postavlja se samo kada postoji visoka razina alkohola u krvi i znakovi obostrane disfunkcije korteksa, bez žarišnih neuroloških znakova i kada su isključeni svi drugi metabolički i strukturni uzroci kome. Čini se da hipoglikemijska koma izazvana etanolom u mladosti proizlazi iz neuspjeha glukoneogeneze u oslobađanju glukoze u krvotok. Ako se hipoglikemija ne korigira odmah, rezultat će trajnim i moguće smrtonosnim oštećenjem mozga. Mladi u pubertetu mogu završiti u alkoholnoj komi s pozitivnom reakcijom na bol pri koncentraciji alkohola od 1,5 g/L ili u komi bez reakcije na bol pri koncentraciji od 1,9 g/L. Stanje koje prethodi alkoholnoj komi je upravo prethodno spominjana velika količina alkohola u kratkom vremenskom periodu.

Komatozno stanje može se podijeliti u tri stupnja. U prvom stupnju može se reći da se osoba nalazi u stanju površinske kome odnosno došlo je do gubitka svijesti, javlja se povraćanje, javlja se plava boja na koži lica, ali su refleksi i dalje sačuvani. Nadalje u drugoj fazi dolazi do jakog pada tlaka, usporava se disanje, puls je slabo opipljiv, dolazi do gubitka refleksa, ali reakcija na bolni podražaj je i dalje prisutna. Krajnji treći stupanj se naziva dubokom komom osobi slabi dah, osoba više ne reagira niti na bolni podražaj, zjenice su raširene, te koža cijelog tijela poprima plavičastu boju.

Velika količina alkohola može imati i nekoliko potencijalno smrtonosnih metaboličkih učinaka osobito u djece u pubertetu i adolescenata. Hipoglikemija je rijedak efekt u odraslih, ali djeca i adolescenti su u većem riziku njegovog razvoja. Javlja se nakon nekoliko sati posta. Ako se na vrijeme ne prepozna i ne liječi može za posljedicu imati trajna neurološka oštećenja ili smrtni ishod. Također javljaju se poteškoće i na kardiovaskularnom sustavu u vidu npr. tahikardije ili smanjenja volumena. Pri visokim koncentracijama alkohola u krvi može doći do potpunog kardio-respiratornog kolapsa. Podaci pokazuju da je smrtonosna doza alkohol varira jednako široko među djecom i adolescentima kao što je to slučaj kod odraslih, i nije moguće dati definitivni zaključak o njoj. Alkoholna koma jednako kao i druge kome može varirati po duljini svoga trajanja, međutim u prosijeku traje do 20 dana. Oporavak za osobu koja je bila u komi je dugotrajan i spor. Također ovisi u koliko dubokoj komi je osoba bila toliko će oporavak biti brži i lakši ili teži i sporiji s više komplikacija i oštećenja. (16)

1.6.3. Ispiranje želuca

Ispiranje želuca najbolji je postupak za otklanjanje otrova odnosno alkohola u ovom slučaju iz probavnog trakta. Evakuacijom želučanog sadržaja sprječava se daljnja apsorpcija alkohola iz želuca. Prva pomoć u vidu evakuacije želučanog sadržaja bilo bi povraćanje koje isto tako sprječava daljnju apsorpciju alkohola jer se on povraćanjem izbacuje iz organizma. Za ovaj postupak koristi se voda ugrijana na temperaturu od 37°C ili fiziološka otopina, koje se putem sonde i lijevka ulijevaju u želudac osobe. Potom se lijevak spusti te na taj način omogućiti istjecanje želučanog sadržaja van. Ulijeva se od 100 do 300 ml tekućine, te se postupak ponavlja dok se ne dobije bistar sadržaj. Nadalje se može primijeniti aktivni ugljen koji služi kao antidot. On na sebe privlači štetne supstance iz organizma i omogućuje njihovu eliminaciju van. (17)

1.7. Kronični alkoholizam

Alkoholizam odnosno ovisnost o alkoholu predstavlja bolest za pojedinca koji konzumira prekomjerno alkohol, ali i za njegovu obitelj, radnu okolinu i cjelokupnu zajednicu. Alkoholizam je bolest koja se postupno razvija, a korijeni joj često sežu u ranu mladost. Također i mladi već mogu razviti ovisnost, čak i brže nego li stariji, ali problematika leži u kasnoj pojavnosti simptoma i prepoznavanju bolesti.

O alkoholizmu uglavnom govorimo kasno kada dođe do pojave nekih od sljedećih simptoma:

1. Osoba ima jaku žudnju za alkoholom koju ne može kontrolirati.
2. Prilikom konzumacije osoba se ne može zaustaviti i prestati piti. Osoba nema kontrolu nad sobom.
3. Dolazi do porasta tolerancije.
4. Svakodnevne obaveze se zanemaruju.
5. Dolazi do drhtanja ruku, znojenja ili mučnine kada osoba ne konzumira alkohol.
6. Kod dugotrajne upotrebe dolazi do oštećenja pojedinih organa poput jetre, gušterače i mnogih drugih.

Kako je alkoholizam bolest koja se postepeno razvija, osoba prolazi kroz određene faze. Osobu koja je ovisna o alkoholu može se prepoznati i po karakterističnom vanjskom izgledu ovisno u kojoj fazi se nalazi. Karakterističan izgled obuhvaća crvenilo lica i nosa, te osoba izgleda starije od svojih stvarnih godina, a kasnije dolazi do drhtanja, jezik je obložen i na tijelu osobe su prisutne ozljede od padova. Također kod alkoholičara dolazi i do promjene ličnosti. Alkoholičari negiraju svoju ovisnost o alkoholu, krive druge ili bježi od suočavanja. Plod toga je osamljivanje i izbjegavanje kontakata. Također dolazi do gubitka posla, prijatelja i problema unutar obitelji jer su alkoholičari sumnjičavi u svoju okolinu. Iako je alkoholizam bolest uglavnom starijih, potreba za prevencijom i rješenje problema alkoholizma se nalazi kod mladih osoba koje tek kreću u konzumaciju. (9,18)

1.7.1. Faza umjerenog pijenja

Prva faza obuhvaća društveno prihvatljivu konzumaciju, odnosno umjerenu konzumaciju. Osoba samo povremeno konzumira alkohol, međutim s vremenom je potrebna veća količina kako bi se postigao željeni efekt opijenosti. Količina unošenja alkohola ovisi o pojedincu. (9)

1.7.2. Trening faza pijenja

Druga faza označava prijelazno razdoblje. Dolazi do porasta konzumacije alkohola. Ova faza se naziva trening faza jer češća konzumacija alkohola predstavlja upravo trening, te se organizam privikava na sve veće količine alkohola. U ovoj fazi osoba još nije razvila ovisnost, ali je na putu ka tome. (9)

1.7.3. Faza ovisnost/alkoholizam

U ovoj fazi dolazi do razvoja psihičke ovisnosti. Uslijed dugotrajne konzumacije alkohola došlo je do porasta tolerancije. Psihička ovisnost označava stalnu potrebu za konzumacijom alkohola. U ovoj fazi osoba rješava svoje probleme kroz alkohol. (9)

1.7.4. Toksikomanska faza

U ovoj fazi dolazi do razvoja i fizičke i psihičke ovisnosti. Također dolazi do obrata odnosno do pada tolerancije, te je osobi sada potrebna manja količina alkohola da bi postigla opijeno stanje. Izražene su apstinencijske krize ako osoba ne unosi alkohol. Dolazi do drhtanja, znojenja, malaksalosti i razdražljivosti. (9)

Alkoholizam se ogleda u gubitku kontrole. Osoba koja je ovisna o alkoholu može apstinirati, ali ako popije samo jednu čašu alkoholnog pića ona neće moći stati na tome, već će nastaviti piti do stanja pijanosti i dalje. (18)

1.8. Alkohol i zdravlje mladih

Alkohol uvelike utječe na zdravlje mladih. Dolazi do poremećaja u normalnom fizičkom i psihičkom razvoju osobe. Alkohol osim što uzrokuje organske poremećaje, jednako tako uzrokuje i poremećaje osobnosti te se kod osobe javlja izražena razdražljivost, netrpeljivost, dolazi do gubitka emotivnih odnosa s bližnjima, te dolazi do zanemarivanja dužnosti i obveza koje ta osoba ima. Osim problema koji se javljaju alkoholiziranom stanju, za mlade veliki problem ima i mamurluk koji se javlja kao posljedica opijenog stanja. Za djecu u pubertetu i mlade mamurluk predstavlja svojevrsan oblik trovanja, jer dolazi do dehidracije, glavobolje i razdražljivosti. Nadalje zdravlje mladih se ogleda i u želji za napretkom i u njihovom uspjehu u školi. Stoga mladi koji konzumiraju alkohol teže i manje pamte, što se odražava na njihov uspjeh u školi koji je slabiji nego kod vršnjaka.

Kako je prethodno rečeno mladi prvenstveno konzumiraju alkohol eksperimentalno, ali ako dođe do njegove zloupotrebe javljaju se novi problemi, a to su problemi asocijalnog ponašanja i mentalnog zdravlja. Dolazi do trajnih oštećenja mozga mladih osoba. Mladi gube kritičnost te postaju skloni kaznenim djelima. Također mladi nisu svjesni količine alkohola koju unesu te može lako doći do trovanja alkoholom, što može imati ozbiljne posljedice na zdravlje.

Još jedan problem koji se javlja kod mladih je konzumacija alkohola i spolni odnos. Ulazak u takve rizične spolne odnose sa sobom nosi mogućnost zaraze raznim spolno prenosivim bolestima ili neželjene maloljetničke trudnoće. Spolno prenosive bolesti predstavljaju jedan oblik tihe pandemije u svijetu, te ih treba prevenirati u najvećoj mogućoj mjeri.

Alkohol u mladih uzrokuje poremećaje na više razina, a pošto je to doba i emocionalnog i fizičkog razvoja može doći lako do fatalnih posljedica po mladu osobu. Dolazi do porasta nasilja, nesreća i suicidalnosti, a to su ujedno i glavni uzroci smrti mladih osoba kojima alkohol može biti glavni okidač. Prvobitna sreća i opuštenost koja se javlja konzumacijom alkohola može lako i brzo prerasti u ljutnju, agresiju i nezadovoljstvo.

Pozornost treba posebno obratiti na mlade koji konzumiraju alkohol kako bi se mogli nositi sa svakodnevnim problemima. Takvim mladim ljudima potrebna je brza psihološka pomoć kako bi pronašli način nošenja s problemima i kako bi se spriječio razvoj alkoholizma kod tih osoba jer oni ne vide drugo rješenje njihovih problema.

Jednako kao i kod starijih tako i kod mlađih osoba mogu se javiti tjelesni problemi. Jetra može unutar jednog sata preraditi otprilike jednu čašu piva, te sav ostali popijeni alkohol ostaje u krvi i osoba je u pijanom stanju. Dugotrajno opterećenje jetre alkoholom izaziva promjene i uništavanje stanica jetre. Nadalje bubrezi također filtriraju otpadne tvari i održavaju balans tekućine u tijelu. Konzumacijom alkohola dolazi do disbalansa tekućine, prekomjernog izlučivanja tekućine i posljedične dehidracije. Alkohol u želucu potiče pojačano izlučivanje kiselog želučanog soka što može oštetiti sluznicu želuca. Stoga je izrazito važno jesti prije konzumacije alkohola, s obzirom na to da hrana usporava resorpciju alkohola iz želuca.

Alkohol uvelike utječe i na fizički izgled osobe. Alkohol dovodi do dehidracije tijela, kosa, nokti i koža gube svoj sjaj i svježinu. Oči postaju crvene i mutne. Također dolazi do debljanja jer alkohol izrazito kaloričan sam po sebi, a uz to otvara apetit za masnijom i nezdravijom hranom. Posljedično tome dolazi i do povećanoga stvaranja celulita. (8,19)

1.9. Prevencija ovisnosti

Prevencija predstavlja smanjivanje ili uklanjanje psihosocijalnih rizika za nastanak neželjenih posljedica. Usmjeren je prvenstveno očuvanju zdravlja i prevenciji bolesti. Prevencija se može podijeliti u 3 stupnja. Prvi stupanj obuhvaća primarnu prevenciju koja se bavi poduzimanjem mjera dok još nije došlo do razvoja problema. Sekundarna prevencija obuhvaća drugi stupanj prevencije koji se bavi prisutnim problemima, ali još nije došlo do razvoja bolesti. Dok se zadnja treća tercijarna prevencija bavi prevencijom mogućih komplikacija. Prihvatljivi oblik prevencije alkoholizma u mladima bi bila primarna prevencija. Ona bi obuhvaćala skupinu mladih ljudi koji još nisu konzumenti alkohola, kako bi se konzumacija alkohola kod njih spriječila. Liječenje ovisnosti je težak cjeloživotni put za pojedinca i zajednicu, a relapsi su česti.

Cilj prevencije bi trebao biti podizanje razine svijesti mladih osoba o ovisnostima. Nadalje preventivni programi trebaju obuhvaćati svu mladež u kontinuitetu, a posebnu pažnju treba posvetiti nekim rizičnim skupinama. Pravilnom edukacijom se treba započeti već u mladoj dobi djeteta, jer tada će imati najbolji efekt. Dakako potrebno je obuhvatiti i cijelu okolinu mlade osobe, jer ako njegova okolina nije podržavajuća uspjeh će biti slab. Također potrebno je prepoznati dobar kanal za slanje informacija mladima. To mogu biti roditelji, prijatelji, poznate osobe, mediji kao najznačajniji u suvremenom svijetu itd. Iako se mediji mogu iskoristiti kao pozitivan oblik prevencije, puno veći učinak imaju na poticanje konzumacije alkohola. Mediji prikazuju alkohol kao društveno prihvatljiv, bezazlen i zabavan, te kod mladih ljudi stvaraju pozitivnu sliku o alkoholu što je pogrešno. Izrazita dostupnost alkohola utječe na njegovu sve češću konzumaciju kod mladih osoba. Studije su pokazale da čak i malo smanjenje dostupnosti alkohola ima dobrobiti za zdravlje, a na taj način može se smanjiti i nasilje. Međutim kako bi se to postiglo potrebno je zajedničko zalaganje svih institucija i sustava.

Prestanak potpune konzumacije alkohola je u skoroj budućnosti nedostižan. Stoga je potrebno predvidjeti situaciju i prevenirati one krajnje loše posljedice alkohola, od akutnih do kroničnih komplikacija. Osim ako bi alkohol bio nedostupniji, kada bi se mladi potaknuli na smanjenje konzumacije alkohola, dok ne dođe do trenutka prestanka konzumacije među mladima, potrebno je poticati mlade na sport i druženje bez alkohola, te bi tek tada napredak bio vidljiv. Nadalje mladima je potrebno osigurati dostupnije izvanškolske aktivnosti, odnosno ne raditi od njih marketing već da im cilj bude zdravlje mladih ljudi. (20)

1.10. Društveno-ekonomski problem

Alkohol iako ga konzumira pojedinac radi se o širem društvenom problemu. Razlog toga, leži u tome što osoba koja je razvila alkoholizam na sebe vuče još 4 do 5 osoba koje će o njoj morati skrbiti. Takva osoba je na teret društvu jer ona ne može doprinostiti društvu i zajednici u kojoj boravi.

S obzirom na to da se s konzumacijom alkohola kreće već u ranoj mladosti, s prevencijom se treba krenuti u djetinjstvu. Alkohol predstavlja sredstvo ovisnosti, a otvara put i razvoju ovisnosti o drugim supstancama, što za sobom vuče novu problematiku. Mladi kada se upuštaju u konzumaciju alkohola nisu ni svjesni rizika. Kada osoba pije alkohol njena tolerancija s vremenom raste. Ako osoba počne redovito konzumirati alkohol, odnosno npr. mladi pri svakom izlasku, te pri tome paralelno raste njihova tolerancija na alkohol i mlada osoba povećava količinu konzumiranog alkohola, utabava si put razvoju alkoholizma. Upravo krivulja razvoja ide tim putem. Osoba prvo društveno konzumira alkohol, potom dolazi do porasta tolerancije, te osoba postaje baždarena na određenu količinu alkohola i dolazi do razvoja alkoholizma.

Mladi koji konzumiraju alkohol neće odmah razviti alkoholizam, ali tu se ipak javljaju neki drugi problemi. Dolazi do popuštanja u vidu školskih obaveza, autoriteti poput roditelja i nastavnika nemaju više značajnu ulogu i njihova riječ se zanemaruje, nadalje mladi se upuštaju u društvene odnose s problematičnim osobama i ulaze u rizična ponašanja. Takav obrazac ponašanja mladu osobu vodi i u kriminalna ponašanja, jer to je za takvo društvo uglavnom prihvatljivo i poželjno ponašanje.

Kako bi se prevenirao gubitak produktivnih mladih osoba u svijetu alkohola, potrebno je mijenjati svijest unutar društva. Alkohol predstavlja društveno prihvatljivo sredstvo ovisnosti i mlade osobe još se u djetinjstvu dolaze u doticaj s njim. Alkohol bi morao biti shvaćen među ljudima kao opasno sredstvo ovisnosti. Djecu i mlade osobe potrebno je adekvatno educirati o alkoholu i alkoholizmu kroz projekte dok njihov stav i mišljenje o tome još nisu formirani, te dok još nisu došli u doticaj s alkoholom. U takvim projektima potreban je angažman obrazovnih institucija, stručnih institucija i cjelokupne zajednice.

2. CILJ ISTRAŽIVANJA

Cilj istraživanja je procijeniti znanja, mišljenja i iskustva studenata Preddiplomskog stručnog studija Sestrinstvo, redovnog i izvanrednog smjera na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci o pubertetu i alkoholizmu u pubertetu.

2.1. Hipoteze

H1. U doba puberteta studenti sestrinstva imali su dovoljnu količinu znanja o štetnom utjecaju alkohola.

H2. U doba puberteta studenti sestrinstva nisu imali dovoljnu količinu znanja o štetnom utjecaju alkohola.

3. MATERIJALI I METODE

U istraživanju je anketirano sto studenata redovnog i izvanrednog smjera, prve, druge i treće godine Preddiplomskog stručnog studija Sestrinstva pri Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci.

Kao mjerni instrument korišten je anonimni online anketni upitnik. Anketni upitnik formiran je u programu Google obrasci. Anketni upitnik sačinjen je od dva dijela. U prvom dijelu ispitanici su informirani o povjerljivosti upitnika, njegovoj svrsi i dobrovoljnom pristanku. Nadalje, prvi dio čine socio-demografski podaci ispitanika, kao što su dob, spol, završeno srednjoškolsko obrazovanje. Drugi dio ankete je upitnik s pitanjima višestrukog odabira o pubertetu i alkoholizmu u doba puberteta.

Dobiveni podaci statistički su obrađeni pomoću deskriptivne statistike i grafički su prikazani.

4. REZULTATI

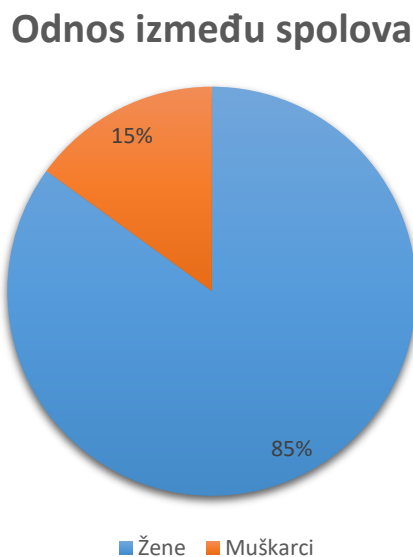
Istraživanje je provedeno na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci, a sudjelovali su studenti prve, druge i treće godine redovnog i izvanrednog preddiplomskog stručnog studija sestrinstva. U istraživanje je bilo uključeno 100 studenata.

Podaci dobiveni istraživanjem statistički su obrađeni pomoću deskriptivne statistike, te su dobiveni sljedeći podaci vezani uz socio-demografski dio ankete i sam upitnik.

4.1. Socio-demografski podaci

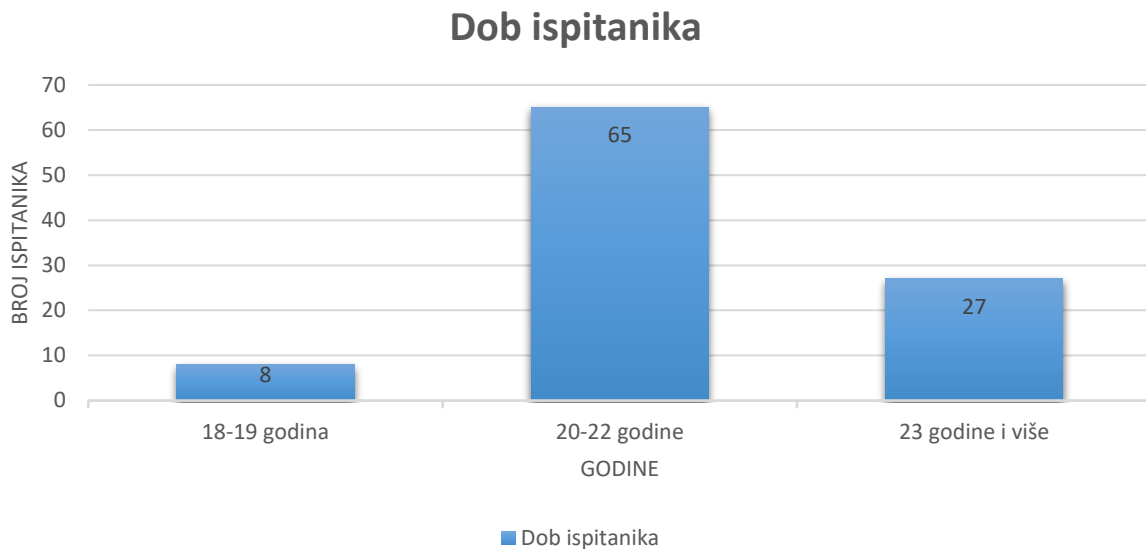
Na pitanje o spolu ispitanici su dali odgovore prikazane u grafu 1.

Graf 1 Prikaz broja ženskih i muških ispitanika

Deskriptivnom statističkom obradom podataka dobiveno je da je u anketnom upitniku sudjelovalo 100 ispitanika. Od ukupno 100 ispitanika koji su sudjelovali 85 ispitanika je ženskog spola (85%), a 15 ispitanika je muškog spola (15%).

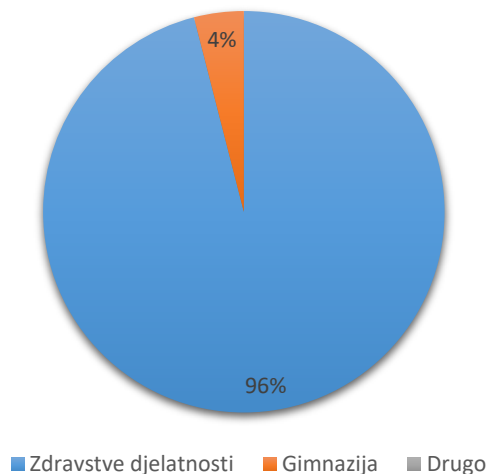
Graf 2 Prikaz broja godina ispitanika

Iz grafa 2 može se iščitati kako od 100 anketiranih ispitanika njih 65 (65%) je u dobnom rasponu od 18 – 19 godina, 20 – 22 godine ima 27 ispitanika (27%), dok 8 ispitanika ima 23 godine ili više (8%).

Graf 3 Prikaz odgovora o završenom srednjoškolskom obrazovanju ispitanika

Srednjoškolsko obrazovanje

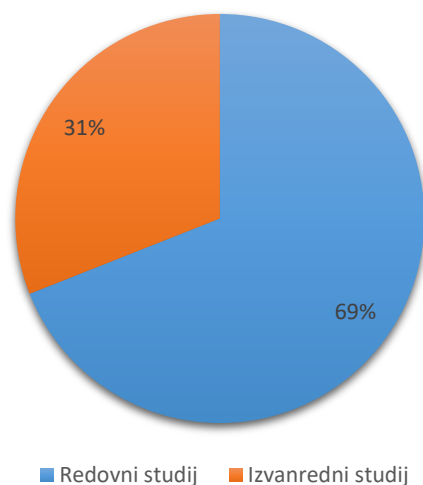

Graf 3 prikazuje da od 100 ispitanika njih 96 (96%) ima završeno zdravstveno usmjereno srednjoškolsko obrazovanje, a tu spadaju medicinske sestre/tehničari, primalje, fizioterapeuti, itd. Nadalje 4 ispitanika (4%) ima završenu gimnaziju kao svoje srednjoškolsko obrazovanje, te nitko od ispitanika ne navodi neko drugo srednjoškolsko obrazovanje.

Graf 4 Prikaz odgovora ispitanika o smjeru studija

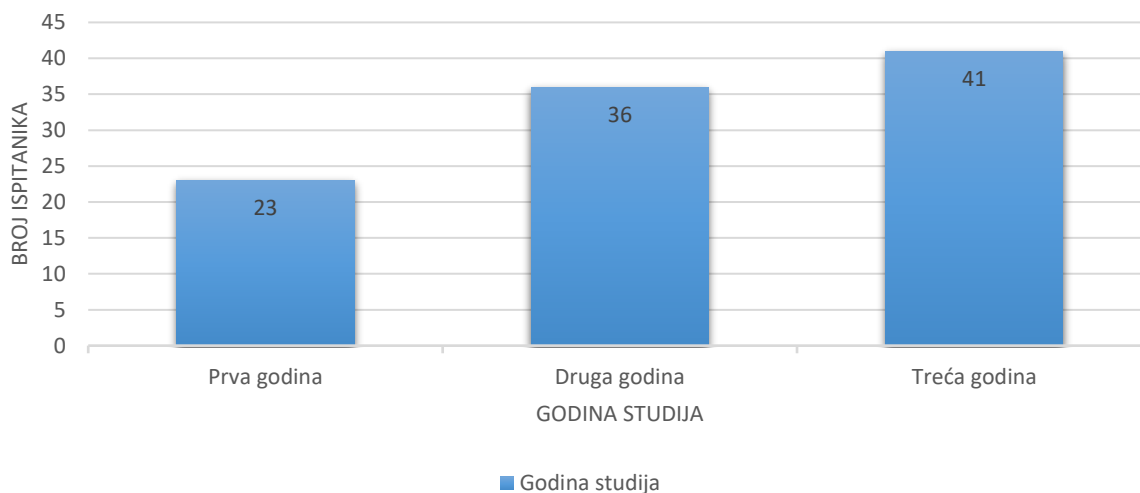
Odnos redovnih i izvanrednih studenata

Statističkom obradom podata iz grafa 4 može se iščitati da od 100 ispitanika njih 69 (69%) polazi redovni studij, dok njih 31 (31%) polazi izvanredni studij.

Graf 5 Prikaz podataka o godini studija ispitanika

Godina studija

Iz grafa 5 može se iščitati kako od 100 ispitanika njih 23 (23%) polazi prvu godinu studija, 36 ispitanika (36%) polazi drugu godinu studija, dok njih 41 (41%) polazi treću godinu studija.

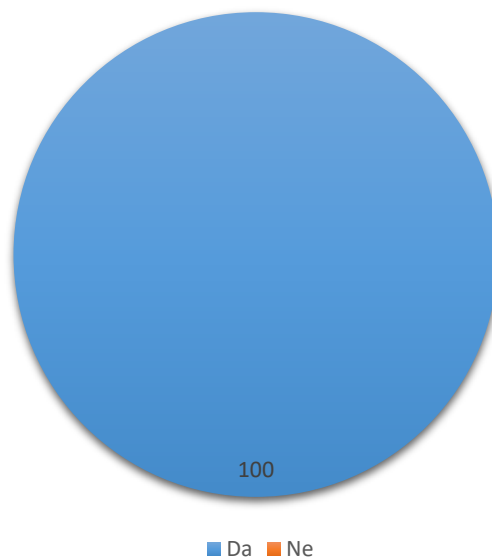
4.2. Upitnik

U drugom dijelu ankete koja predstavlja sam upitnik vezan uz temu, ispitanici su imali ponuđena pitanja višestrukog odabira ili pitanja da/ne. Ako ispitanici nisu konzumirali alkohol imali su kao alternativu ponuđen odgovor nisam konzumirao/la.

Prvo pitanje: „Jeste li ikada konzumirali alkohol?“

Graf 6 Prikaz ispitanika koji su probali alkohol

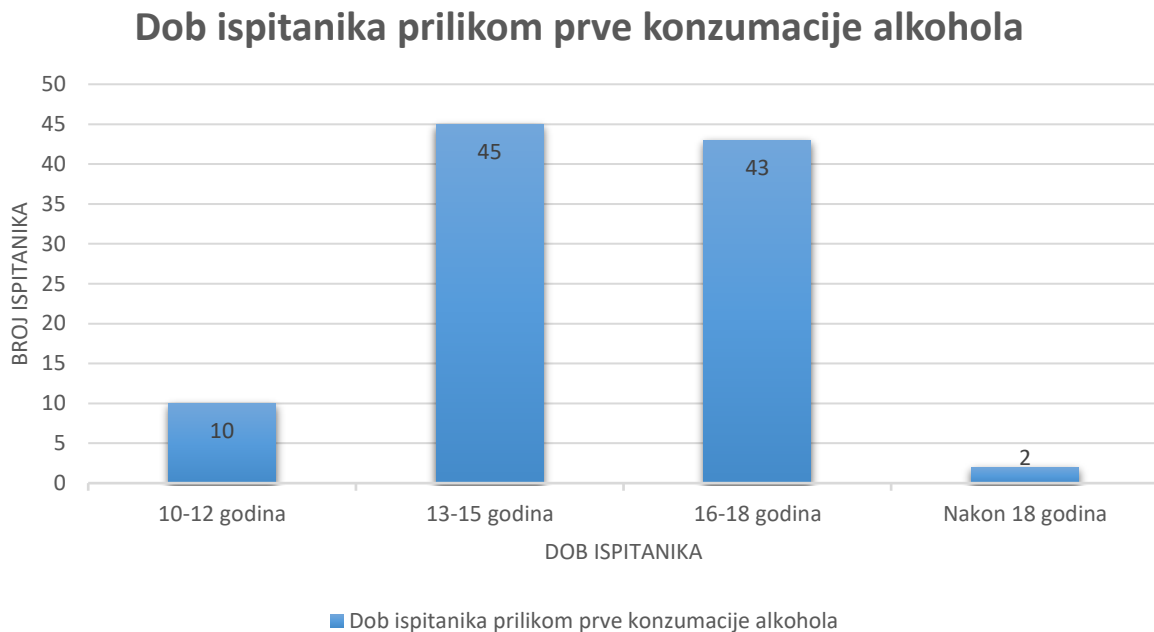
Iskustvo prve konzumacije alkohola

Na prvo pitanje upitnika svi ispitanici su odgovorili s potvrdnim odgovorom, odnosno odgovorom „Da“. Iz grafa 6 može se iščitati i zaključiti sveprisutnost alkohola unutar društva s obzirom na to da od 100 ispitanika svaki ispitanik je probao alkohol.

Pitanje 2: „Ako je odgovor na prethodno pitanje da, s koliko godina ste prvi put konzumirali alkohol?“

Graf 7 Prikaz dobne granice isprobavanja alkoholnih pića ispitanika

Analizom dobivenih podataka iz grafa 7 može se iščitati da je od 100 ispitanika njih 10 (10%) prvi put konzumiralo alkohol između 10. – 12. godine, 45 ispitanika (45%) između 13. – 15. godine, dok je 43 ispitanika (43%) između 16. – 18. godine, a samo 2 ispitanika (2%) su odgovorila kako su alkohol prvi put konzumirali nakon 18. godine života.

Drugo pitanje i graf 7 ukazuju na problematiku rane konzumacije alkohola. Alkohol predstavlja društveno prihvatljivo sredstvo ovisnosti, te se mladi ljudi u ranoj dobi susreću s njim i kreću njegovu konzumaciju.

Pitanje 3: „Gdje ste prvi put probali alkoholno piće?“

Graf 8 Prikaz mjesta na kojem su ispitanici prvi put probali alkoholno piće

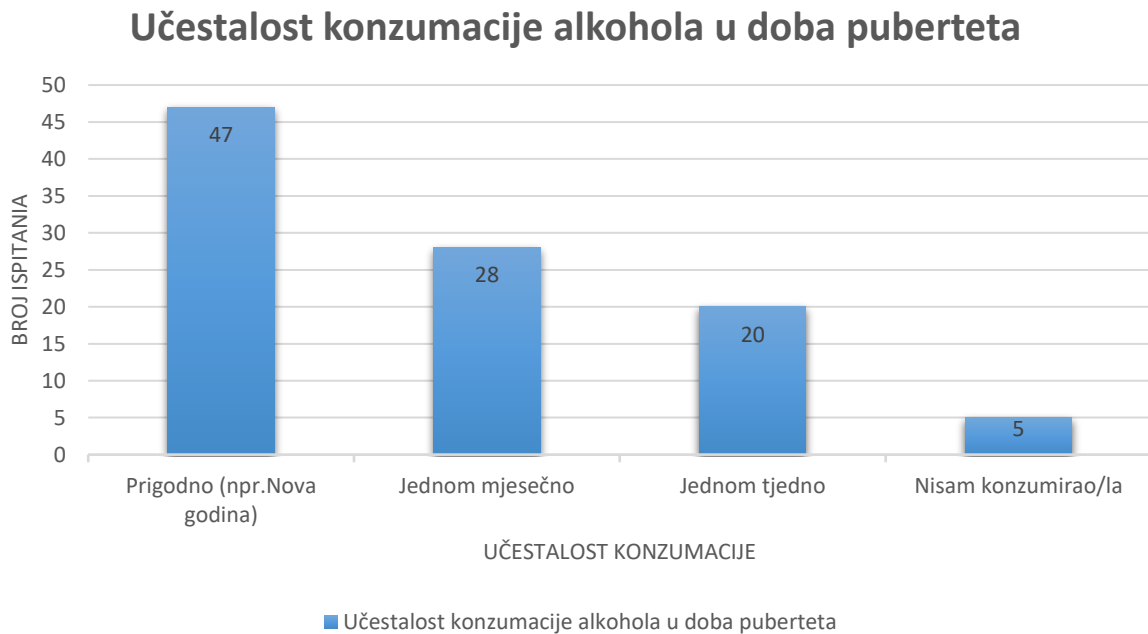

Na pitanje „Gdje ste prvi put probali alkoholno piće?“ 32 ispitanika (32%) je odgovorilo da je prvi put probalo alkoholno piće kod kuće, 30 ispitanika (30%) je odgovorilo kod prijatelja, 15 ispitanika (15%) je odgovorilo u klubu, dok je 23 ispitanika (23%) odgovorilo u parku.

Graf 8 prikazuje veliki postotak od 32% ispitanika koji su alkohol prvi put probali kod kuće. Upravo taj postotak ide u prilog tome da je alkohol društveno prihvaćeno sredstvo ovisnosti, te ukazuje da ljudi zapravo u velikom broju još uvijek nisu osviješteni o posljedicama koje može izazvati.

Pitanje 4: „Koliko često ste konzumirali alkohol u doba puberteta?“

Graf 9 Prikaz podataka o učestalosti konzumacije alkohola u doba puberteta ispitanika

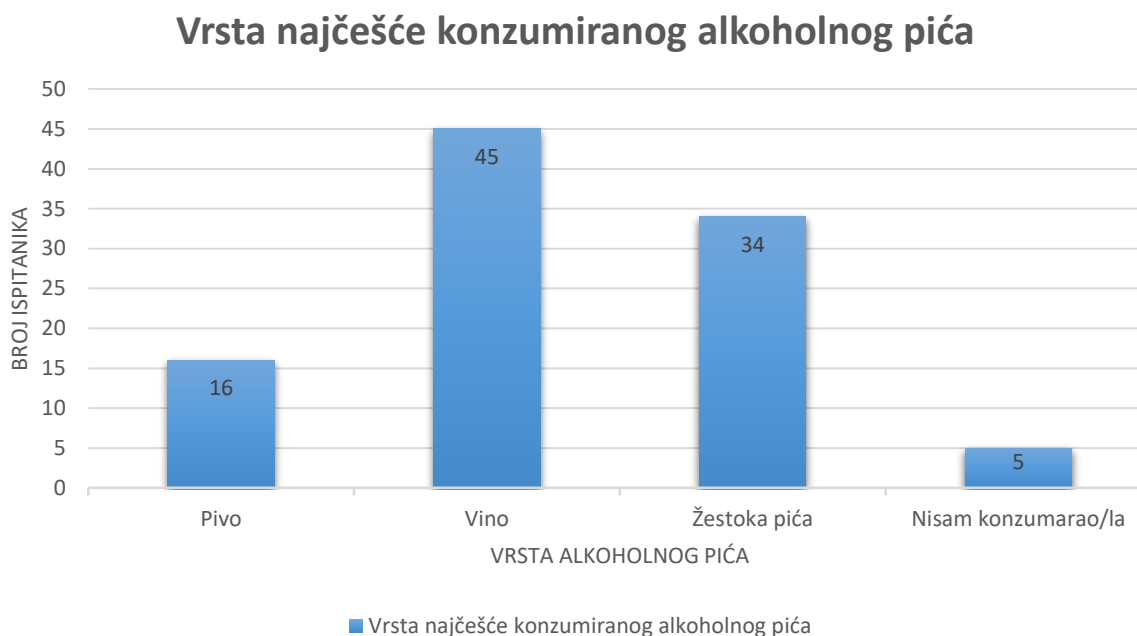

U anketi na postavljeno pitanje „Koliko često ste konzumirali alkohol u doba puberteta?“ od 100 ispitanika 47 ispitanika (47%) je odgovorilo prigodno (npr. Nova godina), 28 ispitanika (28%) je odgovorilo jednom mjesečno, 20 ispitanika (20%) je odgovorilo jednom tjedno, a 5 ispitanika (5%) je odgovorilo nisam konzumirao/la.

Iz pitanja i odgovora dobivenih anketnim upitnikom može se vidjeti kako od 100% ispitanika koji su probali alkoholno piće, samo njih 5% nije nastavilo s konzumacijom alkohola tijekom puberteta nakon prve konzumacije.

Pitanje 5: „Koje alkoholno piće ste najčešće konzumirali u doba puberteta?“

Graf 10 Prikaz odgovora ispitanika o vrsti konzumiranog alkoholnog pića u doba puberteta

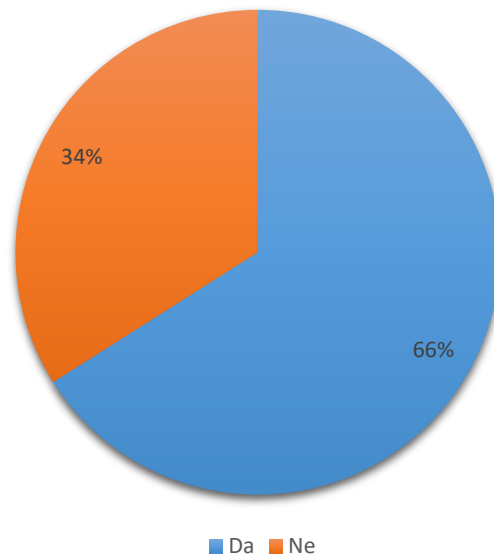

Od 100 anketiranih ispitanika 16 ispitanika (16%) je odgovorilo pivo, 45 ispitanika (45%) je odgovorilo vino, 34 ispitanika (34%) odgovorilo je žestoka pića, dok je samo 5 ispitanika (5%) odgovorilo nisam konzumirao/la. Iz dobivenih rezultata može se iščitati da je među ispitanicima najčešće konzumirano alkoholno piće bilo vino te žestoka pića. Najčešće konzumirana alkoholna pića među ispitanicima su upravo ona koja imaju veliki postotak alkohola u sebi.

Pitanje 6: „Jeste li mogli zamisliti izlazak bez alkohola?“

Graf 11 Prikaz ispitanika koji su mogli ili nisu mogli zamisliti izlazak bez alkohola u doba puberteta

Jeste li mogli zamisliti izlazak bez alkohola?

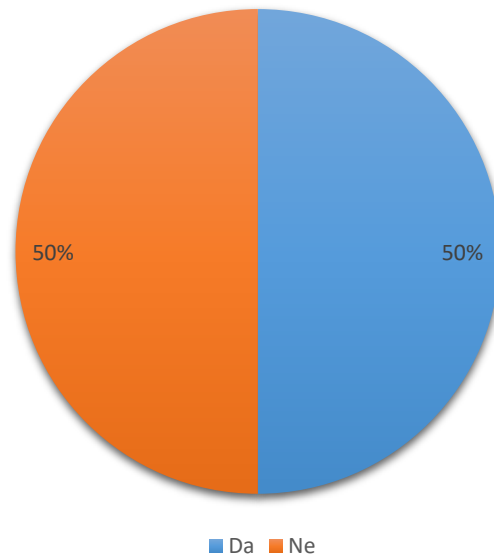
Odgovori na pitanje „Jeste li mogli zamisliti izlazak bez alkohola?“ bili su u 66% da, a u 34% ne. Odnosno 66 ispitanika je moglo zamisliti izlazak bez alkohola u doba puberteta, dok je 34 ispitanika odgovorilo da nije moglo zamisliti izlazak bez alkohola u doba puberteta.

Postotak ispitanika od 34% koji nisu mogli zamisliti izlazak bez alkohola u doba puberteta je veliki i značajan. Taj postotak govori o potrebi osvještavanja mladih ljudi još u ranoj životnoj dobi o štetnom utjecaju alkohola na zdravlje i organizam, te o posljedicama njegove konzumacije.

Pitanje 7: „Jeste li povraćali od alkohola u doba puberteta?“

Graf 12 Prikaz broja ispitanika koji su povraćali od alkohola u doba puberteta

Broj ispitanika koji su povraćali od alkohola

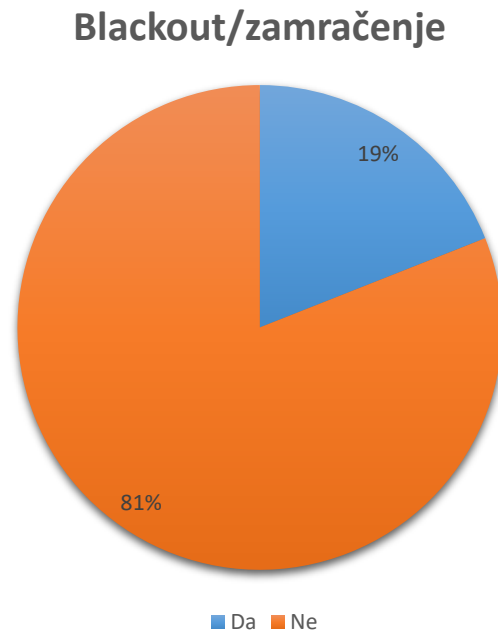
Na pitanje „Jeste li povraćali od alkohola u doba puberteta?“ ispitanici su dali jednake odgovore. Odnosno, 50 ispitanika (50%) je odgovorilo da je povraćalo, a 50 ispitanika (50%) je odgovorilo da nije povraćalo od alkohola u doba puberteta.

Sedmo pitanje ukazuje na veliki postotak među ispitanica koji su povraćali od alkohola čak njih 50%. Taj podatak ukazuje na veliku količinu alkohola koja se konzumirala među mladima, te da je došlo do intoksikacije organizma. Također mladi često piju veliku količinu alkohola u kratkom vremenskom periodu kako bi brzo postigli opijeno stanje, što također dovodi do intoksikacije organizma i povraćanja.

Pitanje 8: „Jeste li doživjeli *blackout*/zamračenje u doba puberteta?“

Graf 13 Prikaz broja ispitanika koji su doživjeli *blackout*/zamračenje u doba puberteta

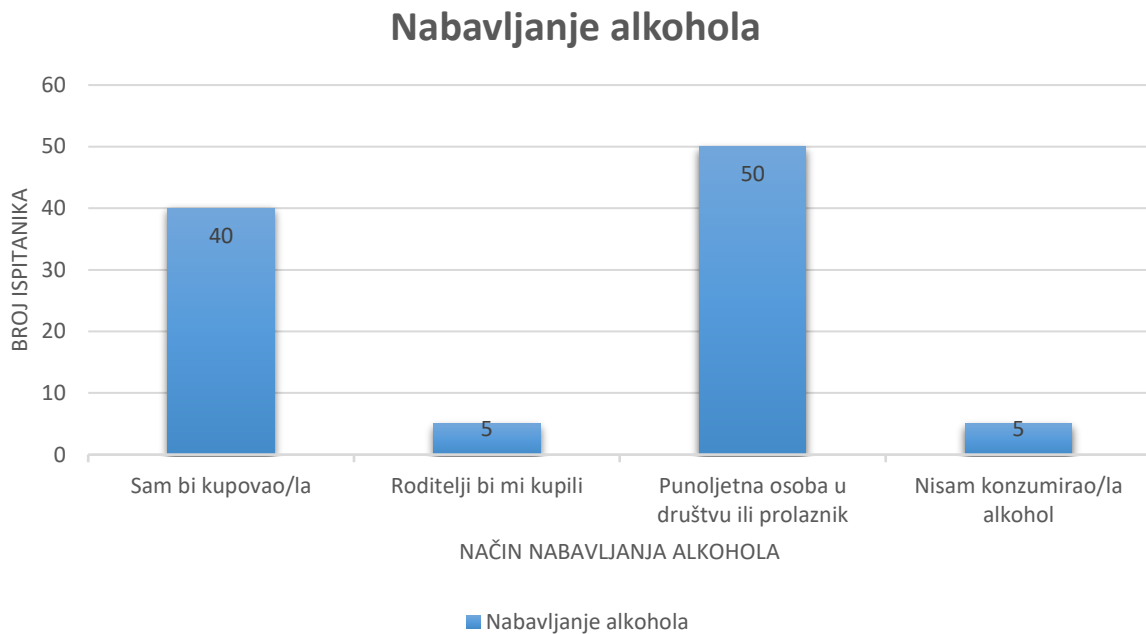

Iz grafa 13 dobiveni su podaci da je 19 ispitanika (19%) doživjelo *blackout* od alkohola, dok njih 81 (81%) je odgovorilo da nije doživjelo *blackout*/zamračenje od alkohola u doba puberteta.

Zamračenje, tj. poznatije kao *blackout* predstavlja najčešće gubitak dijela vremena. Odnosno prilikom intoksikacije alkoholom može doći do amnezije dijela vremena, a problem leži u tome što osoba nije svjesna što radi te može doći do ozljeda i nesretnih slučajeva. Ovo stanje nije bezazleno te je postotak od 19% na 100 ispitanika uistinu značajan.

Pitanje 9: „Kako ste nabavljali alkohol kao maloljetnici?“

Graf 14 Prikaz podataka kako su ispitanici nabavljali alkohol kao maloljetnici

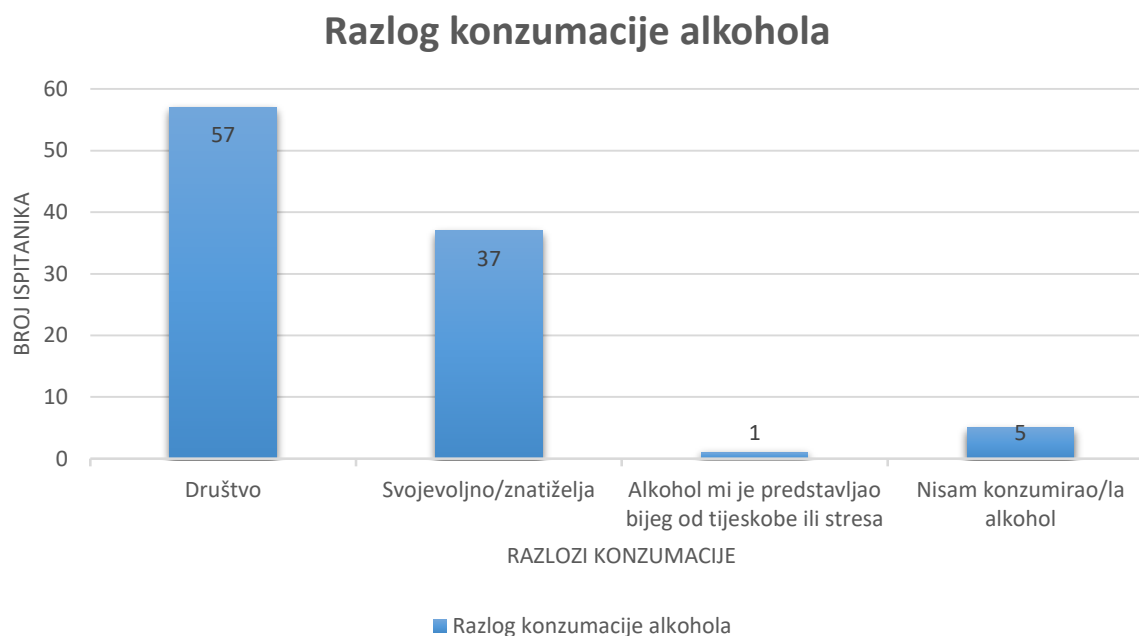

Iz grafa 14 može se iščitati da je od 100 ispitanika njih 40 (40%) samo kupovalo alkohol kao maloljetnici, 5 ispitanika (5%) navodi da su im roditelji kupovali alkohol, 50 ispitanika navodi (50%) da im je alkohol nabavljala punoljetna osoba u društvu ili prolaznik, a 5 ispitanika (5%) navodi da nije konzumiralo alkohol.

Ovim pitanjem obuhvaćena je problematika cjelokupnog društva. Iako je alkohol zabranjeno prodavati maloljetnicima čak njih 40% ispitanika navodi da je upravo tako nabavljalo alkohol. Također veliki postotak od 50% navodi kako im je alkohol nabavljala punoljetna osoba u društvu ili prolaznik što opet ukazuje na neosviještenost društva. Mali ali ne i zanemariv postotak ispitanika navodi kako su im alkohol kupovali roditelji, što predstavlja veliki problem.

Pitanje 10: „Što Vas je potaknulo na konzumaciju alkohola u pubertetu?“

Graf 15 Prikaz odgovora ispitanika o razlogu konzumacije alkohola u pubertetu

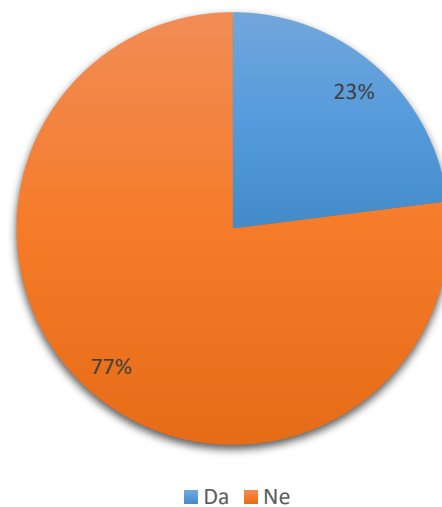
Anketnim upitnikom dobiveni su sljedeći podaci. Od 100 ispitanika njih 57 (57%) navodi društvo kao razlog konzumacije alkohola u pubertetu, 37 ispitanika (37%) navodi da je svojevoljno ili iz znaželja konzumiralo alkohol, jedan ispitanik (1%) navodi da mu je alkohol predstavljao bijeg od tjeskobe ili stresa, a 5 ispitanika (5%) navodi kako nije konzumiralo alkohol.

Deseto pitanje još jednom ukazuje na potrebu edukacije mladih kako bi njihova energija i znaželja bili usmjereni na pravi put. Osvješćivanje mladih ljudi jedini je način za napredak, uz bolju dostupnost izvanškolskih aktivnosti kao oblik prevencije. Okupacijom vremena mladih ljudi smanjuje se mogućnost dosade i zalaženja u pogrešna društva, te mladi usvajaju pozitivne oblike ponašanja.

Pitanje 11: „Da li Vam je bilo teško ne konzumirati alkohol u izlasku, ako ste tako odlučili, a svi vaši prijatelji su pili alkohol“

Graf 16 Prikaz podataka potrebe ispitanika za konzumacijom alkohola u izlasku, ako su njihovi prijatelji konzumirali alkohol

Potreba za konzumacijom alkohola, ako prijatelji u društvu piju

U anketnom upitniku na pitanje o samokontroli, odnosno potrebi za konzumacijom alkohola unutar društva koje konzumira alkohol ispitanici su dali sljedeće odgovore. 23 ispitanika (23%) odgovorilo je kako im je teško suzdržati se od konzumacije alkohola iako su tako odlučili, ako svi njihovi prijatelji u tom trenutku konzumiraju alkohol, dok je 77 ispitanika (77%) odgovorilo kako im to ne predstavlja problem ako su odlučili da neće konzumirati alkohol.

Pitanje 12: „Jesu li vaši roditelji znali da konzumirate alkohol?“

Graf 17 Prikaz podataka o znanjima roditelja o konzumaciji alkohola kod vlastite djece

Analizom dobivenih podataka iz iz grafa 17 može se iščitati da su roditelji 59 ispitanika (59%) bili upoznati s konzumacijom alkohola svoje djece, 20 ispitanika (20%) navodi kako im roditelji nisu znali da konzumiraju alkohol, nadalje 16 ispitanika (16%) navodi kako ne znaju, odnosno nikada nisu razgovarali sa roditeljima o toj temi, a 5 ispitanika (5%) navodi kako nije konzumiralo alkohol.

Iz dobivenih podataka može se zaključiti kako skoro 60% roditelja ispitanika je znalo da njihova djeca konzumiraju alkohol u doba puberteta kao maloljetnici. Dobiveni podataka može ukazivati na povezanost i iskrenost među roditeljima i djecom, ali i na popustljiv odgojni stil te nedostatak edukacije.

Pitanje 13: „Jesu li Vas roditelji zatekli u alkoholiziranom stanju u doba puberteta?“

Graf 18 Prikaz podataka koliko ispitanika su roditelji zatekli u alkoholiziranom stanju u doba puberteta

Iz grafa 18 može se iščitati da je od 100 ispitanika njih 33 (33%) jednom zatečeno u alkoholiziranom stanju, 19 ispitanika (19%) navodi da je zatečeno dva ili više puta, dok samo 3 ispitanika (3%) navodi da su zatečeni prilikom svakog pijanstva, a 45 ispitanika (45%) navodi kako ih roditelji nikada nisu zatekli u alkoholiziranom stanju.

Dobiveni rezultati govore u prilog vještom sakrivanju alkoholiziranosti od roditelja, jer čak 45% ispitanika nikada nisu zatečeni u alkoholiziranom stanju dok je njih 33% samo jednom.

Pitanje 14: „Tko češće i više konzumira alkohol u doba puberteta?“

Graf 19 Prikaz podataka stavova studenata o učestalosti konzumacije alkohola po spolu

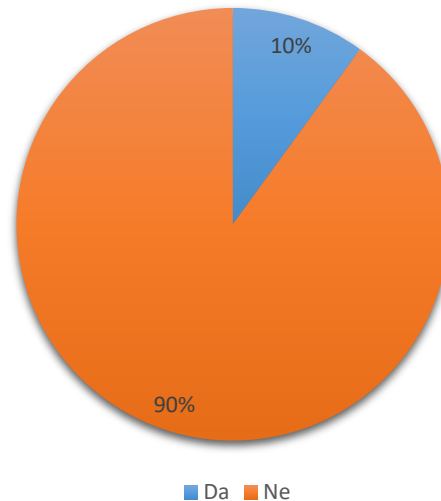
Analizom anketnog upitnika iz odgovora ispitanika može se iščitati po njihovom mišljenju da djevojke više i češće piju za 10 ispitanika (10%), 30 ispitanika (30%) smatra da dječaci češće i više piju, dok njih 53 (53%) smatra da jednako često i obilno konzumiraju alkohol, dok je 7 ispitanika (7%) odgovorilo da ne zna.

Iz dobivenih podataka jasno se vidi da se granica pomakla te da djevojke i dječaci podjednako konzumiraju alkohol.

Pitanje 15: „Jeste li konzumirali alkohol kako ne biste bili diskriminirani od strane društva?“

Graf 20 Prikaz podataka ispitanika koji su konzumirali alkohol kako ne bi bili diskriminirani unutar društva

Konsumacija alkohola u svrhu izbjegavanja diskriminacije

Na pitanje o konzumaciji alkohola u svrhu izbjegavanja diskriminacije od strane društva, 10 ispitanika (10%) je odgovorilo da je konzumiralo alkohol kako ne bi bili diskriminirani, dok je 90 ispitanika (90%) odgovorilo kako nije konzumiralo alkohol u tu svrhu.

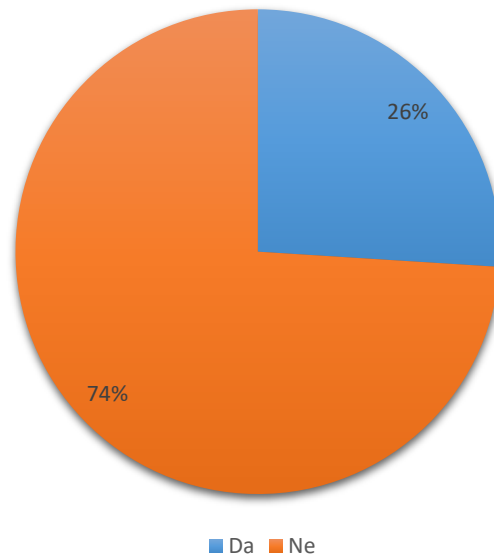
Unutar ovog pitanja krije se problematika povodljivosti, potrebe i želje za uklapanjem u pojedino društvo koje ne predstavlja dobro društvo za pojedinca, ako se kod pojedinca javlja potreba za konzumacijom alkohola kako bi bio prihvaćen u to društvo i ne bi bio diskriminiran.

Pitanje 16: „Smatrate li da ste prekomjerno konzumirali alkohol u doba puberteta?“

Graf 21 Prikaz podataka o mišljenju studenata o prekomjernoj konzumaciji alkohola u doba puberteta

Prekomjerna konzumacija alkohola u doba puberteta

U anketi na postavljeno pitanje „Smatrate li da ste prekomjerno konzumirali alkohol u doba puberteta?“ od 100 ispitanika 26 ispitanika (26%) je odgovorilo s da, odnosno da smatra da su prekomjerno konzumirali alkohol, a 74 ispitanika (74%) je odgovorilo s ne, odnosno da ne smatraju da su prekomjerno konzumirali alkohol u doba puberteta.

Pitanje 17: „Alkohol je štetan u doba puberteta.“

Graf 22 Prikaz podataka slaganja ili ne slaganja ispitanika s tvrdnjom o štetnosti konzumacije alkohola u doba puberteta

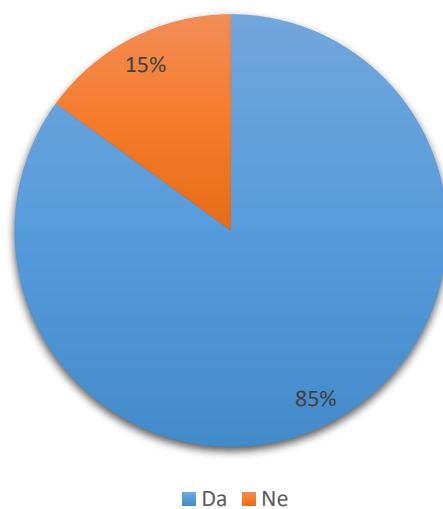
Analizom podata iz grafa 22 može se iščitati da od 100 ispitanika njih 72 (72%) smatra da je štetno konzumirati alkohol u doba puberteta, 4 ispitanika (4%) smatra da nije, 22 ispitanika (22%) smatra da je alkohol štetan ako se konzumira jednom ili češće na tjedan, dok su 2 ispitanika (2%) odgovorila s ne znam.

Dobiveni rezultati ukazuju na veliki postotak ispitanika koji smatraju da je alkohol štetan u doba puberteta, ali veliki postotak smatra da alkohol nije štetan.

Pitanje 18: „U doba puberteta bio/la sam dovoljno informiran/na i osviješten/na o štetnom utjecaju alkohola?“

Graf 23 Prikaz podataka informiranosti i osviještenosti ispitanika u doba puberteta o štetnom utjecaju alkohola

Informiranost i osviještenost o štetnom utjecaju alkohola

Iz pitanja o informiranosti i osviještenosti i grafa 23 može se iščitati da 85 ispitanika (85%) smatra da je bilo dovoljno informirano i osviješteno o štetnom utjecaju alkohola, dok 15 ispitanika (15%) smatra da nije bilo.

Pitanje 19: „Znanje o alkoholu i alkoholizmu stekao/la sam:“

Graf 24 Prikaz podataka gdje su ispitanici stekli svoja znanja o alkoholu i alkoholizmu

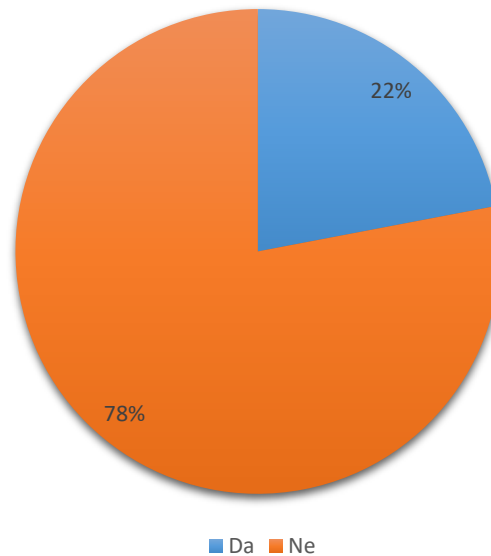
Analizom dobivenih podataka iz grafa 24 može se iščitati da od 100 ispitanika 40 ispitanika (40%) svoja znanja o alkoholu i alkoholizmu je steklo prvenstveno predavanjima u osnovnoj školi, 24 ispitanika (24%) navodi da je svoja znanja steklo kroz razgovor za roditeljima, 33 ispitanika (33%) navodi da je svoja znanja stjecalo samostalno putem npr. interneta, dok 3 ispitanika (3%) navodi da nije imalo dovoljno znanja o štetnom utjecaju alkohola u doba puberteta.

Dobiveni podaci ukazuju na postotak od svega 40% ispitanika koji su svoja znanja o štetnom utjecaju alkohola i alkoholizmu stekli kroz predavanja u osnovnoj školi. Upravo osnovna škola kojoj je uloga odgoj i obrazovanje trebala bi biti prvo mjesto za edukaciju djece i mladih o štetnom utjecaju alkohola i alkoholizmu, uz ostali redovni program.

Pitanje 20: „U pubertetu sam mislio/la da je alkoholizam lako izlječiv?“

Graf 25 Prikaz podataka o mišljenjima studenata o izlječivosti alkoholizma u doba puberteta

Izlječivost alkoholizma je laka

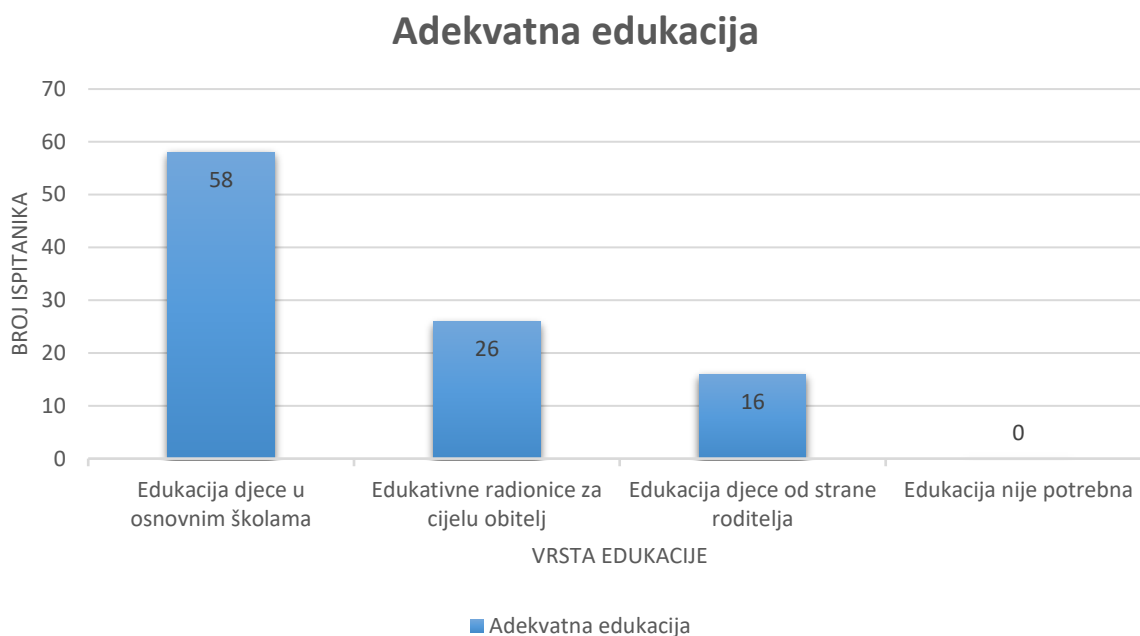

22 ispitanika (22%) je odgovorilo s da, odnosno u doba puberteta smatralo je da je alkoholizam lako izlječiv, dok je 78 ispitanika (78%) odgovorilo s ne, odnosno oni nisu smatrali da je alkoholizam lako izlječiv.

Broj ispitanika od 22% koji su odgovorili da su u doba puberteta smatrali da je alkoholizam lako izlječiv je jako veliki, u odnosu na jednako tako veliki postotak ispitanika koji su odgovorili da su bili dovoljno informirani u doba puberteta. To je pomalo kontradiktorno u odgovorima ispitanika.

Pitanje 21: „Što za Vas predstavlja adekvatnu edukaciju mladih o alkoholu i alkoholizmu?“

Graf 26 Prikaz podataka mišljenja studenata o adekvatnoj edukaciji

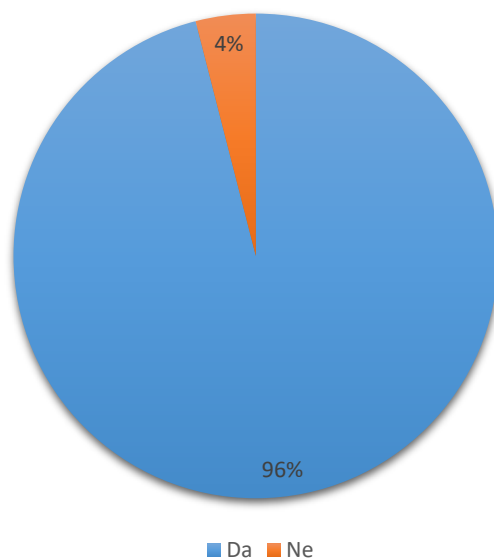

Iz dobivenih podataka može se iščitati da od 100 ispitanika 58 ispitanika (58%) smatra da je najprimjerenija edukacija djece u osnovnim školama o alkoholu i alkoholizmu, 26 ispitanika (26%) smatra da je najbolja edukacija u vidu edukativnih radionica za cijelu obitelj, a 16 ispitanika (16%) smatra da je edukacija od strane roditelja najbolji oblik edukacije djece o alkoholu i alkoholizmu.

Pitanje 22: „Alkohol je teško sredstvo ovisnosti.“

Graf 27 Prikaz podataka stavova studenata o alkoholu kao sredstvu ovisnosti

Alkohol predstavlja teško sredstvo ovisnosti

Analizom dobivenih podataka iz grafa 27 može se iščitati da od 100 ispitanika 96 ispitanika (96%) smatra da je alkohol teško sredstvo ovisnosti, dok 4 ispitanika (4%) smatra da alkohol nije teško sredstvo ovisnosti. Ovo pitanje ukazuje na prisutnost daljnje problematike spoznavanja težine ovisnosti o alkoholu.

5. RASPRAVA

Istraživanjem je anketirano sto studenata Preddiplomskog stručnog studija Sestrinstva pri Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci. Ispitanici su bili studenti redovnog i izvanrednog smjera, prve, druge i treće godine. Istraživanje je provedeno anonimnim online anketnim upitnikom. Anketni upitnik izrađen putem Google obrasci sačinjen je od dva dijela. U prvom dijelu ispitanici su informirani o povjerljivosti upitnika, njegovoj svrsi i dobrovoljnom pristanku. Nadalje, prvi dio čini pet pitanja o socio-demografskim podacima ispitanika, kao što su dob, spol, završeno srednjoškolsko obrazovanje. Drugi dio ankete je upitnik s dvadeset i dva pitanja višestrukog odabira o pubertetu i alkoholizmu u doba puberteta. Dobiveni podaci su pregledani i statistički obrađeni pomoću deskriptivne statistike i grafički su prikazani u radu.

Već prvim pitanjem saznajemo da svi ispitanici imaju iskustvo konzumacije alkohola, dok drugo pitanje ukazuje na ranu prvu konzumaciju alkohola. Alkohol predstavlja društveno prihvatljivo sredstvo ovisnosti, te se mladi ljudi u ranoj dobi susreću s njim što potvrđuje i ovo istraživanje gdje je 98% ispitanika odgovorilo da je prvi puta probalo alkohol prije osamnaeste godine. Upravo ta društvena prihvaćenost alkohola i neosviještenost dovodi do rezultata od 32% ispitanika koji su prvo iskustvo konzumacije alkohola imali kod kuće. Graf 9 ukazuje na problematiku nastavka konzumacije nakon te prve inicijalne konzumacije alkohola. Samo 5% ispitanika navodi kako nije konzumiralo alkohol u doba puberteta, dok je 48% konzumiralo jednom mjesečno ili tjedno, a ostali ispitanici su prigodno (npr. Nova godina).

Na pitanje koje su alkoholno piće konzumirali u doba puberteta 79% ispitanika odgovorilo je vino ili žestoka pića. Ovi odgovori proizlaze iz želje za brzim postizanjem pijanog stanja s obzirom na to da u toj dobi velika većina djece ne može provesti cijelu noć ili dan vani opijajući se, već su vremenski ograničeni. Postotak ispitanika od 34% koji tvrde da nisu mogli zamisliti izlazak bez alkohola u doba puberteta je iznimno veliki i značajan. Taj postotak govori o potrebi osvještavanja mladih ljudi još u ranoj životnoj dobi o štetnom utjecaju alkohola na zdravlje i organizam, te o posljedicama njegove konzumacije. Sedmo pitanje također potvrđuje problematiku konzumacije alkohola kod mladih, jer čak 50% ispitanika potvrđuje da je povraćalo od alkohola u doba puberteta. Taj podatak ukazuje na veliku količinu alkohola koja se konzumirala među mladima, te da je došlo do intoksikacije organizma. Također mladi često piju veliku količinu alkohola u kratkom vremenskom periodu kako bi brzo postigli opijeno stanje, što također dovodi do intoksikacije organizma i povraćanja. *Blackout* ili zamračenje također kao posljedica intoksikacije dogodila se kod 19% ispitanika, a iako je uglavnom riječ o kratkotrajnom gubitku dijela vremena posljedice mogu biti i opasnije što je i opisano u

prethodnom tekstu. Na problematiku prevelike prihvaćenosti alkohola u društvu ukazuje podatak od 40% ispitanika koji su si samostalno kupovali alkohol iako su bili maloljetnici, a to je i zakonom zabranjeno, dok njih 50% posto navodi da su im alkohol kupovali prolaznici usput koje bi zamolili da im kupe ili punoljetna osoba u društvu, a nije zanemariv niti postotak od 5% ispitanika kojima su roditelji kupovali alkohol.

Djeca ili mladi u pubertetu nemaju još dovoljno razvijenu moć apstraktnog razmišljanja, poznaju razliku dobra i zla ali ne mogu još uvijek svaki put to razdvojiti. Alkohol iako je sredstvo ovisnosti mladima je široko dostupno i predstavlja vrlo često razlog njihova okupljanja i druženja. Mlada osoba stoga često će podleći pod pritisak društva direktni ili indirektni kako bi bili prihvaćeni, a tome u prilog ide postotak od 57% ispitanika koju kao razlog konzumacije alkohola navode upravo društvo. Također mladima treba zadovoljiti znatiželju i energiju nekim drugim oblicima zabave, jednostavno kako bi se izbjeglo ulaženje u društva gdje je prihvaćeni oblik ponašanja konzumacija alkohola. Izdvajanje mladih od takvog društva pomaže onim osobama koje nemaju još čvrsto formirano "ja" i teško im se obuzdati od konzumacije alkohola iako su tako odlučili ako se oko njih nalaze osobe koje piju, a u ovom anketnom upitniku dobiven je postotak od 23% ispitanika koji su imali takav problem u doba puberteta.

Iako se u prethodnom tekstu moglo iščitati da je učestalost konzumacije alkohola među ispitanicima u doba puberteta može se reći velika, ispitanici smatraju da nisu prekomjerno konzumirali alkohol u 74% slučajeva. Ovaj primjer ukazuje na daljnju potrebu edukacije kako bi se svijest o štetnosti alkohola povećala unutar cjelokupnog društva. Ispitanici su trenutno studenti, ali i budući zdravstveni radnici te je potrebno raditi na produljenom obrazovanju u ovom slučaju o štetnom utjecaju alkohola, jer su prethodne institucije to negdje preskočile s obzirom na to da 28% ispitanika nije odgovorilo da je alkohol štetan za djecu u pubertetu.

Ispitanici također smatraju u 85% slučajeva da su bili dovoljno informirani o štetnom utjecaju alkohola. Međutim, analizom dobivenih podataka iako su možda imali dovoljnu količinu informacija, cjelokupna svijest nije na razini s obzirom na široku upotrebu i zloupotrebu alkohola. Na pitanje gdje su stekli svoje znanje o alkoholu samo 40% ispitanika je odgovorilo u osnovnoj školi, a njih čak 33% je odgovorilo da se samostalno informiralo. Upravo osnovna škola kojoj je uloga odgoj i obrazovanje trebala bi biti prvo mjesto za edukaciju djece i mladih o štetnom utjecaju alkohola i alkoholizmu, uz ostali redovni program. Samostalno informiranje u tako mladoj dobi često je problem ako djeca ne znaju pronaći pravi izvor informacija i razlučiti dobre informacije od loših.

Na nedovoljnu informiranost, edukaciju ili osviještenost mladih o problematici alkohola i alkoholizma ukazuje i podatak od 22% ispitanik koji su u doba puberteta smatrali da je alkoholizam lako izlječiv. Daljnji nedostatak informiranosti ukazuje i podatak da 4% ispitanika i dalje smatra da alkohol nije teško sredstvo ovisnosti.

Cilj istraživanja bio je procijeniti znanja, mišljenja i iskustva studenata Preddiplomskog stručnog studija Sestrinstvo, redovnog i izvanrednog smjera na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci o pubertetu i alkoholizmu u pubertetu. Također postavljene su dvije hipoteze:

H1. U doba puberteta studenti sestrinstva imali su dovoljnu količinu znanja o štetnom utjecaju alkohola.

H2. U doba puberteta studenti sestrinstva nisu imali dovoljnu količinu znanja o štetnom utjecaju alkohola.

Analizom dobivenih podataka iz prethodnog teksta može se zaključiti da studenti sestrinstva ipak nisu imali dovoljno znanja o štetnom utjecaju alkohola u doba puberteta. Pojedini odgovori su pomalo kontradiktorni što ukazuje na nedostatak informiranosti i znanja. Stoga se hipoteza 1 odbacuje, a prihvaća se hipoteza 2.

6. ZAKLJUČAK

Istraživanje je provedeno u svrhu procjene znanja, mišljenja i iskustva kod studenata Preddiplomskog stručnog studija Sestrinstva, redovnog i izvanrednog smjera o samom pubertetu i alkoholizmu u pubertetu. Analizom dobivenih odgovora ispitanika može se zaključiti da je prisutan nedostatak edukacije o alkoholizmu kod djece. Iako određeni broj ispitanika smatra da je njihovo znanje bilo adekvatno, određena pitanja i dobiveni odgovori ukazuju upravo na suprotno. Postavljene su također i dvije hipoteze od kojih je prihvaćena hipoteza 2, koja glasi da studenti sestrinstva nisu imali dovoljnu količinu znanja o štetnom utjecaju alkohola u doba puberteta. Pravilan i adekvatan način edukacije o alkoholizmu ogleda se u podizanju cjelokupne svijesti društva o problematici alkoholizma, a ne samo puko poznavanje pojmova. Ako se edukacija provodi samo površno i zato što se mora, djeca neće dobit pravu sliku stvarnosti. Djeca su najbolji alat za promjene jer djeca u ranoj dobi još uvijek nemaju iskustva s alkoholom i nemaju formirane stavove i mišljenja o alkoholizmu. Upravo zato dobra edukacija djece i svake nove generacije te dobra organizacija slobodnog vremena i izvan nastavnih aktivnosti u tako ranoj dobi vode u pravom smjeru. Odnosno potiču djecu na preokupaciju vremena drugim oblicima zabave, a ne da im alkohol predstavlja razlog druženja i zabave.

7. LITERATURA

1. <https://www.zzzjzpgz.hr/nzl/97/pubertet.htm> (Datum pristupa: 17.02.2021.)
2. <https://www.zzzjzpgz.hr/nzl/35/pubertet.htm> (Datum pristupa: 17.02.2021.)
3. <http://www.msd-prirucnici.placebo.hr/msd-za-pacijente/specifne-bolesti-zena/hormoni-i-razmnozavanje/pubertet> (Datum pristupa: 17.02.2021.)
4. Rudan, V. (2004). Normalni adolescentni razvoj, *Medix*, 10(52), str. 36-39. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/20237> (Datum pristupa: 19.02.2021.)
5. http://www.jaconline.com.au/hpe-vels/home/downloads/HPE_VELS5_Ch3.pdf (Datum pristupa: 19.02.2021.)
6. Lewis, M., Rudolph, K. D. (2014): *Handbook of Developmental Psychopathology*, Third Edition, Springer US.
7. Hanson J. D. (1995.): *Preventing Alcohol Abuse: Alcohol, Culture, and Control*, Greenwood Publishing Group.
8. Čorak D., Krnić D., Modrić I. (2014): *Alkohol i mladi*, 2. izmjenjeno izdanje, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske Ravnateljstvo policije, Zagreb.
9. <https://www.zzzjzdnz.hr/hr/zdravlje/mentalno-zdravlje/ovisnost-o-alkoholu> (Datum pristupa: 25.02.2021.)
10. https://www.zzzjzpgz.hr/nzl/3/trovanje_alkoholom.htm (Datum pristupa: 27.02.2021.)
11. https://www.who.int/substance_abuse/terminology/acute_intox/en/?fbclid=IwAR3xKDqXgRXD-5bxQb0jNfoG46PWCqJeOfFj45tbShVzKnjQfpXR5HuseWs (Datum pristupa: 27.02.2021.)
12. <https://hrv.complecarecounseling.com/otravljenje-alkogolem-priznaci> (Datum pristupa: 27.02.2021.)
13. <https://www.healthline.com/health/alcoholintoxication?fbclid=IwAR1DTeBhNVxeGmhpeNcdp31r3soWGtPwfaeho2UZo3J1DAZTVWMSUi89zCQ#outlook> (Datum pristupa: 27.02.2021.)
14. <https://www.healthline.com/health/what-causes-blackouts> (Datum pristupa: 28.04.)
15. <https://www.alcohol.org/effects/blackouts-dangers/> (Datum pristupa: 30.04)
16. [https://www.epicentro.iss.it/alcol/pdf/INT%20EMERG%20MED_2018\[Caputo\].pdf](https://www.epicentro.iss.it/alcol/pdf/INT%20EMERG%20MED_2018[Caputo].pdf) (Datum pristupa: 30.03.)
17. <https://www.cybermed.hr/clanci/alkoholizam> (Datum pristupa: 28.02.2021./30.03.)
18. <http://neuron.mefst.hr/docs/katedre/anesteziologija/Clinical%20Skills,%202nd%20draft%20April%2029,%202011.pdf> (Datum pristupa: 07.04.)
19. <https://www.zzzjzdnz.hr/zdravlje/zdravlje-djece-i-mladih/242> (Datum pristupa: 07.04.)
20. https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0008/178163/E96726.pdf (Datum pristupa: 07.04.)

8. PRILOZI

PRILOG A – Tablica grafova

Graf 1 Prikaz broja ženskih i muških ispitanika	23
Graf 2 Prikaz broja godina ispitanika.....	24
Graf 3 Prikaz odgovora o završenom srednjoškolskom obrazovanju ispitanika.....	24
Graf 4 Prikaz odgovora ispitanika o smjeru studija	25
Graf 5 Prikaz podataka o godini studija ispitanika	25
Graf 6 Prikaz ispitanika koji su probali alkohol.....	26
Graf 7 Prikaz dobne granice isprobavanja alkoholnih pića ispitanika	27
Graf 8 Prikaz mjesta na kojem su ispitanici prvi put probali alkoholno piće	28
Graf 9 Prikaz podataka o učestalosti konzumacije alkohola u doba puberteta ispitanika.....	29
Graf 10 Prikaz odgovora ispitanika o vrsti konzumiranog alkoholnog pića u doba puberteta	30
Graf 11 Prikaz ispitanika koji su mogli ili nisu mogli zamisliti izlazak bez alkohola u doba puberteta	31
Graf 12 Prikaz broja ispitanika koji su povraćali od alkohola u doba puberteta.....	32
Graf 13 Prikaz broja ispitanika koji su doživjeli blackout/zamračenje u doba puberteta	33
Graf 14 Prikaz podataka kako su ispitanici nabavljali alkohol kao maloljetnici	34
Graf 15 Prikaz odgovora ispitanika o razlogu konzumacije alkohola u pubertetu	35
Graf 16 Prikaz podataka potrebe ispitanika za konzumacijom alkohola u izlasku, ako su njihovi prijatelji konzumirali alkohol.....	36
Graf 17 Prikaz podataka o znanjima roditelja o konzumaciji alkohola kod vlastite djece	37
Graf 18 Prikaz podataka koliko ispitanika su roditelji zatekli u alkoholiziranom stanju u doba puberteta	38
Graf 19 Prikaz podataka stavova studenata o učestalosti konzumacije alkohola po spolu.....	39
Graf 20 Prikaz podataka ispitanika koji su konzumirali alkohol kako ne bi bili diskriminirani unutar društva.....	40
Graf 21 Prikaz podataka o mišljenju studenata o prekomjernoj konzumaciji alkohola u doba puberteta	41
Graf 22 Prikaz podataka slaganja ili ne slaganja ispitanika s tvrdnjom o štetnosti konzumacije alkohola u doba puberteta.....	42
Graf 23 Prikaz podataka informiranosti i osviještenosti ispitanika u doba puberteta o štetnom utjecaju alkohola	43
Graf 24 Prikaz podataka gdje su ispitanici stekli svoja znanja o alkoholu i alkoholizmu	44
Graf 25 Prikaz podataka o mišljenjima studenata o izlječivosti alkoholizma u doba puberteta	45
Graf 26 Prikaz podataka mišljenja studenata o adekvatnoj edukaciji	46
Graf 27 Prikaz podataka stavova studenata o alkoholu kao sredstvu ovisnosti	47

PRILOG B- Anketni upitnik

Znanja, stavovi i iskustva studenata sestrinstva na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci o stilu djece u pubertetu i alkoholizmu u pubertetu

Poštovani/poštovana,

Pozivam Vas da sudjelujete u istraživanju u kojem se ispituju studenti sestrinstva Fakulteta zdravstvenih studija u Rijeci. Istraživanje se provodi u svrhu izrade završnog rada studentice Preddiplomskog stručnog studija sestrinstva na temu „Stil života kod djece u pubertetu-alkoholizam“

Cilj rada je prikupiti podatke o znanjima, iskustvima i mišljenjima studenta sestrinstva o adolescenciji i rizičnom spolnom ponašanju. Istraživanje je anonimno, a Vaše sudjelovanje dobrovoljno i možete se slobodno i bez ikakvih posljedica povući u bilo koje vrijeme, bez navođenja razloga. Rezultati ankete koristit će se jedino i isključivo u svrhu istraživanja.

Hvala na pomoći i utrošenom vremenu!

Potvrđujem da sam pročitao/pročitala obavijest za gore navedeno istraživanje, te sam imao/imala priliku postavljati pitanja. Znam da je moje sudjelovanje dobrovoljno te da se mogu povući u bilo koje vrijeme, bez navođenja razloga i bez ikakvih posljedica. S obzirom na to da je cilj istraživanja isključivo u svrhu istraživanja i pisanja završnog rada bez štetnih učinaka i upotrebe podataka u neke druge svrhe, spreman/spremna sam sudjelovati u navedenom istraživanju.

a) Potvrđujem

Sociodemografski podaci:

1. Spol:

- a. Žensko
- b. Muško

2. Dob:

- a. 18-19
- b. 20-22
- c. 23 godine i više

3. Završena srednja škola:

- a. Zdravstvene djelatnosti (medicinske sestre/tehničari, primalje, fizioterapeuti..)
- b. Gimnazija
- c. Drugo

4. Studijski program:

- a. Redovni studij
- b. Izvanredni studij

5. Godina studiranja:

- a. Prva godina
- b. Druga godina
- c. Treća godina

Upitnik:

1. Jeste li ikada konzumirali alkohol?
  - a) Da
  - b) Ne

2. Ako je odgovor na prethodno pitanje da, s koliko godina ste prvi put konzumirali alkohol?
  - a) 10 – 12 godina
  - b) 13 – 15 godina
  - c) 16 – 18 godina
  - d) 18 i više godina

3. Gdje ste prvi put probali alkoholno piće?
  - a) Kod kuće
  - b) Kod prijatelja
  - c) U klubu
  - d) U parku

4. Koliko često ste konzumirali alkohol u doba puberteta?
  - a) Prigodno (npr. Nova godina)
  - b) Jednom mjesečno
  - c) Jednom tjedno
  - d) Nisam konzumirao/la

5. Koje alkoholno piće ste najčešće konzumirali u doba puberteta?
  - a) Pivo
  - b) Vino
  - c) Žestoka pića
  - d) Nisam konzumirao/la

6. Jeste li mogli zamisliti izlazak bez alkohola?
  - a) Da
  - b) Ne

7. Jeste li povraćali od alkohola u doba puberteta?
  - a) Da
  - b) Ne

8. Jeste li doživjeli *blackout*/zamračenje od alkohola u doba puberteta?
  - a) Da
  - b) Ne

9. Kako ste nabavljali alkohol kao maloljetnici?
  - a) Sam bi kupio/la
  - b) Roditelji bi kupili
  - c) Punoljetna osoba u društvu ili prolaznik
  - d) Nisam konzumirao/la alkohol

10. Što Vas je potaknulo na konzumaciju alkohola u pubertetu?
  - a) Društvo
  - b) Svojevoljno/znatitelja

- c) Alkohol mi je predstavljao bijeg od tjeskobe ili stresa
  - d) Nisam konzumirao/la alkohol
11. Da li Vam je bilo teško ne konzumirati alkohol u izlasku, ako ste tako odlučili, a svi vaši prijatelji su pili alkohol?
- a) Da
  - b) Ne
12. Jesu li vaši roditelji znali da konzumirate alkohol?
- a) Da, imali smo otvoreni odnos o tome
  - b) Ne, nisu znali kada konzumiram alkohol
  - c) Ne znam, nikada nismo razgovarali o tome
  - d) Nisam konzumirao/la alkohol
13. Jesu li Vas roditelji zatekli u alkoholiziranom stanju u doba puberteta?
- a) Jednom
  - b) Dva ili više puta
  - c) Prilikom svakog pijanstva
  - d) Nikada
14. Tko češće i više konzumira alkohol u doba puberteta?
- a) Djevojke
  - b) Dječaci
  - c) Jednako
  - d) Ne znam
15. Jeste li konzumirali alkohol kako ne biste bili diskriminirani od strane društva?
- a) Da
  - b) Ne
16. Smatrate li da ste prekomjerno konzumirali alkohol u doba puberteta?
- a) Da
  - b) Ne
17. Alkohol je štetan u doba puberteta.
- a) Da
  - b) Ne
  - c) Ako se konzumira jednom ili češće na tjedan
  - d) Ne znam
18. U doba puberteta bio/la sam dovoljno informiran/na i osviješten/na o štetnom utjecaju alkohola?
- a) Da
  - b) Ne
19. Znanje o alkoholu i alkoholizmu stekao/la sam:
- a) Predavanja u osnovnoj školi
  - b) Razgovor s roditeljima
  - c) Samostalno sam se informirao/la (npr. internet)
  - d) Nisam imao/la dovoljno znanja

20. U pubertetu sam mislio/la da je alkoholizam je lako izlječiv?

- a) Da
- b) Ne

21. Što za Vas predstavlja adekvatnu edukaciju mladih o alkoholu i alkoholizmu?

- a) Edukacija djece u osnovnim školama
- b) Edukativne radionice za cijelu obitelj
- c) Edukacija djece od strane roditelja
- d) Edukacija nije potrebna

22. Alkohol je teško sredstvo ovisnosti?

- a) Da
- b) Ne

ŽIVOTOPIS

Zovem se Andrea Prpić, rođena sam 16.11.1998. godine u Rijeci. Živim u Rijeci gdje sam završila Osnovnu školu Fran Franković u periodu od 2005. do 2013. godine. Po završenju osnovne škole upisala sam Medicinsku školu u Rijeci, smjer medicinska sestra/tehničar opće njege. Srednju školu pohađala sam u periodu od 2013. do 2018. godine. Kao nadogradnju stečenog znanja 2018. godine upisala sam preddiplomski stručni studij sestrinstvo pri Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci.

Adresa stanovanja: Mugarićka 1, 51000 Rijeka

Broj mobitela: 095/701-4400

Email: prpicandrea98@gmail.com

ZAHVALA

Zahvaljujem se svojim roditeljima na pruženoj mogućnosti stjecanja željenog obrazovanja, te neizmjerne podršci i potpori tijekom mog cjelokupnog obrazovanja. Zahvaljujem se također mojim bliskim prijateljima koje nije potrebno imenovati oni sami znaju da su upravo oni ti, te mom dečku na podršci, ohrabivanju i vjerovanju koje samo oni tako znaju dati.

Zahvaljujem se ovim putem i svim profesorima koji su me pratili kroz moje srednjoškolsko i fakultetsko obrazovanje. Pružili su mi znanje, iskustvo ali i apsolutnu podršku i vjeru u mene.

Putem obrazovanja nije uvijek bilo lako koračati, ali bliski prijatelji i profesori koji su me na tom putu pratili ipak su ga učinili lakšim i veselijim. Stoga hvala vam na tome.